

Møte fredag den 8. mars kl. 10

President: I n g e L ø n n i n g

D a g s o r d e n (nr. 60):

1. Interpellasjon fra representanten Sigvald Oppebøen Hansen til arbeids- og administrasjonsministeren:
«Frå nyttår vart det sett i verk nye reglar for attføring og rehabiliteringspengar. Reaksjonar frå brukarane tyder på at reglane kan ha fått utilsikta utslag med sterk reduksjon i ytingane for einskilde. Dei nye reglane krev stor ekstrainsats frå arbeidsmarknadsetaten. Dette gjer det vanskelegare å gje brukarane hjelp og rettleiing. Samstundes har Regjeringa svekt etaten sitt budsjett monaleg.
Kva er statsråden si vurdering av desse utslaga, og korleis vurderer statsråden personelltilhøva i etaten?»
2. Interpellasjon fra representanten Karin Andersen til arbeids- og administrasjonsministeren:
«Arbeidsløsheten øker. Mange funksjonshemmede og innvandrere er uten arbeid. Samtidig reduserte Regjeringa sin innsats ved kutt i Aetat. Kravet til innsparing kommer som et generelt pålegg uten at konsekvensene for brukerne er kjent eller veid opp mot virkningen på andre viktige målsettinger. Aetat er en viktig aktør for å nå målet om at flere trygdede og sosialhjelpsmottakere skal over i arbeid. Dette målet kan bare nås dersom tilbudene blir mer skreddersydd den enkeltes forutsetninger og behov, og dersom oppfølging, veiledning og tiltak er av god kvalitet. Dette krever ansatte med tid og kompetanse. Situasjonen i Aetat er nå vanskelig, med færre stillinger og flere oppgaver. Ventetiden øker, åpningstidene reduseres, og sjukefraværet i etaten er nær dobbelt så stort som ellers i staten.
Kan statsråden redegjøre for hvordan kuttene verken skal ramme brukerne eller føre til at etaten sjøl produserer mer sjukefravær?»
3. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at kontrollen og eierskapet til naturressursene, og da særlig matressursene i sjø og på land, kan forbli på norske hender (Innst. S. nr. 96 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:5 (2001-2002))
4. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om åpning av kommersiell fangst av kongekrabbe (Innst. S. nr. 97 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:6 (2001-2002))
5. Referat

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen vil fremsette et privat forslag.

Kenneth Svendsen (FrP): På vegne av Per Erik Monsen og meg selv har jeg den utsøkte glede å fremme

et forslag om å likestille privat utleie av båtplasser og båtforeninger når det gjelder merverdiavgiftsplikt.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid kl. 15 til dagens kart er ferdigbehandlet.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Interpellasjon fra representanten Sigvald Oppebøen Hansen til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Frå nyttår vart det sett i verk nye reglar for attføring og rehabiliteringspengar. Reaksjonar frå brukarane tyder på at reglane kan ha fått utilsikta utslag med sterk reduksjon i ytingane for einskilde. Dei nye reglane krev stor ekstrainsats frå arbeidsmarknadsetaten. Dette gjer det vanskelegare å gje brukarane hjelp og rettleiing. Samstundes har Regjeringa svekt etaten sitt budsjett monaleg.

Kva er statsråden si vurdering av desse utslaga, og korleis vurderer statsråden personelltilhøva i etaten?»

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Sist måndag kunne me lese i Aftenposten: «Krisestemming i Aetat mens ledigheten øker.» Dei tilsette kunne melde om at frustrasjonar, sjukmeldingar og nedbemanning pregar etaten i ei tid der arbeidsløysa stig med rekordfart. Arbeidsdirektør Lars Wilhelmsen uttalte til Aftenposten at situasjonen er veldig vanskeleg, og at etaten ikkje klarer å yte den servicen som brukarane har krav på. Han peikte vidare på at innføring av det nye regelverket for attføringspengar skaper problem, og på toppen av det heile har dei fått ein del uventa problem med innføring av eit heilt nytt saksbehandlingssystem.

Aetat melder også om svekt måloppnåing innanfor attføringsfeltet den seinare tida, etter ei positiv utvikling dei siste tre åra. Talet på yrkeshemma som må vente på tilbod, aukar, og leiinga i etaten har gitt departementet beskjed om venta svikt i måloppnåing, både når det gjeld tiltak for yrkeshemma og tiltak for ordinære arbeidssøjarar.

Dette er ikkje nye signal. I slutten av januar i år kunne me lese at tilsette i Oslo og i Hordaland opplevde å bli drapstruga av frustrerte klientar. I ettertid har slike meldingar tikka inn frå heile landet. For å nemne nokre: Aetat Finnmark melder om drapstrugsmål og høgt arbeidspress. Enkelte kollapsar på jobb, og enkelte kontor har eit sjukefravær på 20 pst. Aetat Nordland melder at dei har mindre fornøgde brukarar og veldig slitne medarbeidarar. Tida som er att, går med til å tilvise pengar. Oppsøkjande verksemd er eit framandord. Sjeldan har eg fått så mange henvendingar frå oppgitte og frustrerte tilsette i Aetat som etter at denne saka blei teken opp.

Når det gjeld sjukefraværet i etaten, er dette dobbelt så høgt i Aetat samanlikna med andre etatar det er natur-

leg å samanlikne med. I fjor var det totale sjukefråværet heile 9,3 pst., og sjukefråværet har stige veldig dei siste par åra. Dette kan oppfattast som ein kraftig indikator på at etaten er på brestepunktet.

Dei tilsette hevdar at det er fleire årsaker til dette. For det første melder Norsk Tjenestemannslag at det har vore ei nedbemanning på nær 1 000 årsverk sidan 1995. Sjølv om arbeidsløysa gjekk ned i denne perioden, veit me at Aetat i tillegg blei tilført fleire nye oppgåver. Eg veit at det kan vere ei viss usemje om dette talet på nær 1 000 årsverk, om det er riktig – kanskje statsråden opererer med andre tal, eg veit ikkje – men det er faktisk ikkje hovudpoenget. Det viktigaste er at etaten har den bemanninga som arbeidssituasjonen krev.

Aetat skal arbeide opp mot dei gruppene som treng hjelp. Etaten skal som andre statsetatar arbeide effektivt, drive omstilling og kvalitetssikre arbeidet. Slike prosessar skal dei sjølv sagt fortsetje med. Men det kan sjå ut som om dei tilsette i Aetat nå har nådd ei grense og har blitt det eg vil kalle for omstillingstrøytte. Med andre ord: Meir omstilling i form av redusert bemanning og omstilling kan vere vanskeleg å få til innanfor ramma av eit forsvarleg arbeidsmiljø.

Nå registrerer me at talet på brukarar på atføring har auka kraftig, 11 pst. det siste året, og denne gruppa utgjer nå meir enn 50 pst. av tilstrøyminga. Det seier seg sjølv at brukarar på atføring er meir arbeidskrevjande enn ordinære arbeidsledige.

Det nye regelverket for utbetaling av atføringspengar som blei iverksett frå 1. januar 2002, har skapt stor frustrasjon. Brukarane opplever nå at situasjonen er kaotisk. Pengar blir utbetalte for seint, og meldekorta fungerer dårleg. Mange har fått store reduksjonar i sine ytingar, og fleire brukarar melder om store økonomiske problem. Denne situasjonen slit på dei tilsette i Aetat.

I tillegg slit dei med mykje ekstraarbeid og problem som er knytte til innføring av eit nytt datasystem. Eg er kjend med at det nye datasystemet, det såkalla trinn 2, blei teke i bruk for to dagar sidan, nemleg den 6. mars. Ein får tru at dette vil rette opp ein del av den vanskelege situasjonen, men eg er òg blitt fortald at enkelte kontor har så gammal maskinpark at dei ikkje kan ta i bruk det nye systemet. På toppen av alt dette ser me òg ein aukande tendens til høgare arbeidsløyse.

Regjeringa sitt budsjettkutt på 30 mill. kr for 2002 blei heller ikkje uproblematisk for etaten. Det sa arbeidsdirektøren klart frå om. Det er positivt at departementet nå tildeler etaten 15 mill. kr ekstra. Dette oppfatar eg som eit uttrykk for at Regjeringa har forstått at kuttet på 30 mill. kr ikkje var gjennomtenkt, og at det kortsiktige innsparingsønsket gjekk på kostnad av innsats for kvalifisering og formidling. Men framleis manglar det minst nye 15 mill. kr for å nå det budsjettnivået som regjeringa Stoltenberg la opp til.

I samband med budsjettbehandlinga i desember åtvare Arbeidarpartiet mot dette kuttet. Me peika på den viktige rolla som Aetat skal utøve for å motverke arbeidsløyse, og på at ressursane måtte sjåast i samanheng med andre viktige politiske område, ikkje minst i samband med in-

tensjonsavtala om eit inkluderande arbeidsliv. Dersom denne intensjonsavtala skal bli vellykka, må me òg ta vårt ansvar på alvor. Arbeidarpartiet gav uttrykk for at etaten måtte bli bemanna i forhold til dei viktige oppgåvene som etaten skulle løyse, og at det var uklokt å føreta ein reduksjon i etaten sine administrative ressursar. Dersom Aetat framleis skal vere eit instrument for politisk handtering av arbeidsmarknadspolitikken, må dei tilsette ha vilkår som dei kan leve med.

Eg meiner at Aetat er den viktigaste kvalifiseringsetaten i Noreg. Kombinasjonen av formidling og kvalifisering er nettopp dei verkemidla som trengst for fullt ut å gjere seg nytte av både arbeidsmarknaden og brukarane sitt potensial. Nå ryktast det, og det er kanskje meir enn rykte, at statsråden ønskjer å tone ned det tradisjonelle formidlingsarbeidet og i større grad overlata dette til private aktørar slik at Aetat på den måten meir skal bli ein etat for dei som er yrkeshemma. Eg kan tenkje meg å spørje statsråden om dette berre er eit rykte, eller om det er slik at Regjeringa nå lanserer ei endring i Aetat sine oppgåver. Dersom det er sant, har statsråden da vurdert det faglege aspektet ved å ta frå Aetat den breie marknadskompetansen som yrkeshemma nyt godt av når dei går på atføring gjennom Aetat?

Statsråd Victor D. Norman: Det er en god leveregel å forholde seg til fakta og ikke til rykter. Jeg har intet ønske om å slå inn på en linje hvor Aetat skal slutte med formidling. Derimot har jeg lyst til å forholde meg til det faktum at Stortinget har vedtatt at Aetat ikke skal drive med kommersiell formidling. Aetat skal fortsatt som del av sitt ordinære arbeid drive den type formidling, gratisformidling, som etaten alltid har drevet med. Samtidig må Aetat forholde seg til det faktum at det i forlengelsen av Stoltenberg-regjeringens forslag og Stortingets vedtak er slik at kommersiell formidling skal drives av andre enn Aetat, og da må Aetat også yte tjenester til private formidlere.

Jeg har også lyst til innledningsvis å presisere at vi ikke har kuttet i bevilgningen til Aetat. Det vi har gjort, er ikke å følge opp et forslag fra Stoltenberg-regjeringen om å øke bevilgningene til Aetat, men Aetat har i dag like store ressursmessige rammer som de hadde i fjor. Jeg har også lyst til å presisere at Aetat – bl.a. som følge av tidligere regjeringers stadige kursendringer med hensyn til hva Aetat skal holde på med – har hatt stor uklarhet når det gjelder hvilke oppgaver og hvilken utviklingsretning etaten skal ha. Mye av den frustrasjonen som finnes i etaten, skyldes de stadige kursendringene – som først og fremst Stoltenberg-regjeringen og tidligere regjeringer av samme farve må ta ansvaret for. Når f.eks. sykefraværet i fjor var så høyt som det var, tror jeg representanten Oppebøen Hansen kanskje skal lete andre steder enn hos denne regjeringen for å finne forklaringen på det.

La meg så gå litt mer spesifikt over på de temaene som berøres i interpellasjonen fra Oppebøen Hansen. Et hovedmål med omleggingen av beregningen av rehabiliteringspengar og atføringspengar var å synleggjøre at

disse livsoppholdsytelsene er korttidsytelser og ikke pensjon, og at målet med rehabilitering og attføring er at vedkommende skal tilbake til arbeidslivet. Rehabiliteringspengar og attføringspengar beregnes nå derfor etter samme prinsipp som dagpengar under arbeidsledighet – av inntekter forut for sykdommen.

Endringene i det nye attførings- og rehabiliteringsregelverket var i sin helhet forutsatt å være kostnadsnøytrale.

Et annet hovedmål med endringene i beregningsreglene var å frigjøre administrative ressursar til mer aktiv bistand overfor personer under attføring.

Det tidligere regelverket var komplisert og innebar en ugunstig arbeidsdeling mellom trygdeetaten og Aetat. Tidligere var det trygdeetaten som beregnet og utbetalte attføringspengene, selv om Aetat hadde overtatt ansvaret for selve attføringen. Med iverksettelsen av de nye beregningsreglene har Aetat blitt satt i stand til å kunne beregne attføringspengene. Brukerne kan dermed i utgangspunktet forholde seg til én etat. Om kort tid vil Aetat også overta utbetalingen av attføringsytelsene. Dermed er grunnlaget lagt også for å forbedre avviket mellom anviste og utbetalte attføringsytelser, et avvik som Riksrevisjonen i et Dokument nr. 1 har påpekt for noen år siden.

De nye beregningsreglene er godt tilpasset Aetats metodikk for oppfølging av brukere, og det nye regelverket er forutsatt å frigjøre ressursar hos Aetat slik at disse kan benyttes til aktiv bistand overfor brukerne, fremfor at ressursene brukes til administrasjon. Blant annet er det innført oppfølging ved bruk av meldekort. Dette er en velkjent metode, som har vært ansett som en god oppfølgingsmetode overfor Aetats brukere. Gjennom meldekortene vil Aetat på et tidlig tidspunkt kunne fange opp ulike former for brudd i attføringen, slik at brukerne vil kunne få en bedre oppfølging dersom det skulle oppstå problemer med hensyn til gjennomføringen av attføringstiltaket.

La meg også gi en kort redegjørelse for bakgrunnen for de nye utbetalingsrutinene og reglene for beregning av attføringspengar. Utbetalingsrutinene for attføringspengene er endret. Attføringspengene betales nå ut etterskuddsvis på bakgrunn av de innsendte meldekortene hver 14. dag, istedenfor – som tidligere – én gang i måneden som delvis forskuddsvis utbetalinger.

Ved overgangen fra delvis forskuddsvis utbetalinger til etterskuddsvis utbetalinger har det som et engangstilfelle oppstått forskyvningar i utbetalingene. Det er en nødvendig konsekvens av endringene. Forskyvningene i utbetalingene medførte at stønadsmottakere i januar i år mottok attføringspengar på andre tidspunkter og for andre tidsperioder enn det de var vant med under det gamle systemet. Jeg regner nå med at utbetalingene stort sett har kommet inn i den 14-dagerssyklusen som de nye reglene legger opp til. For enkelte har denne omleggingen medført at det oppleves som om ytelsen har gått ned. Men det har den altså ikke gjort. Totalt sett vil de få utbetalt om lag det samme beløpet som tidligere.

I tråd med hovedmålene bak omleggingen – som, som jeg har vært inne på, var å endre beregningsreglene for å tydeliggjøre attføringsytelsene som korttidsytelser – er det samtidig gjennomført en del konkrete endringer i ytelsene.

For det første: Attføringspengene beregnes nå på grunnlag av inntekten de siste tre årene, som for dagpenge under arbeidsledighet.

For det andre er attføringspengene nå pensjonsgivende inntekt og utgjør 66 pst. av den tidligere inntekten, med minsteytelse lik 1,6 G – mot tidligere 1 G.

For det tredje er det tidligere behovsprøvde forsørger-tillegget avvirket og erstattet med et fast standard barnetillegg, som for dagpengemottakere.

For det fjerde er stønad til hushold avvirket, da den i tillegg til å være administrativt svært ressurskrevende, var en lite treffsikker ordning som medførte utilsiktet forskjellsbehandling av stønadsmottakere. Tilsvarende stønad finnes heller ikke for noen øvrige trygdeytelser. Overgangsordning for husholdstønad var opprinnelig foreslått til tre år, men ble redusert til ett år i forbindelse med budsjettbehandlingen høsten 2001.

For det femte er det innført en ny og langt mer treffsikker stønad til barnetilsyn, som er målrettet mot utgifter som påløper ved å delta i attføringstiltak.

Og for det sjette er adgang til «friinntekt» uten gradering av attføringspengar fjernet, da de fleste mottakere av attføringspengar vil være i attføringstiltak på full tid, og også på bakgrunn av sin helsesituasjon har begrenset mulighet til å ha arbeidsinntekt ved siden av. De som allikevel har anledning til å ha lønnet arbeid ved siden av attføringen, kan nå øke arbeidsinnsatsen opp til 60 pst. – mot tidligere 50 pst. – før attføringspengene faller bort.

I hovedtrekk finner jeg disse endringene velbegrunnede. Samlet bygger de opp stønadssystemet på en bedre og mer målrettet måte og gir samtidig tilstrekkelig incentiver til overgang til ordinært arbeid. At enkelte stønadsmottakere kan komme noe dårligere ut enn tidligere, er det vanskelig for meg å avvise, da forutsetningen om kostnadsnøytralitet nødvendigvis vil føre til at sterkere målretting av ytelsene vil gjøre at noen får mer og andre mindre. Det er imidlertid laget overgangsregler som skal sikre at de som allerede var under attføring ved årsskiftet, får omtrent det samme ytelsesnivået. I løpet av året vil vi ut fra beregningar om hvordan dette slår ut for ulike grupper, som nå finnes, vurdere om det kan være behov for justeringar for å forhindre uheldige utslag for enkeltpersoner.

Selv om det nye regelverket innebærer forenklinger som på sikt er forutsatt å frigjøre administrative ressursar, har innføringen dessverre ført til utilfredsstillende service for Aetats brukere og lagt et sterkt press på etaten og dens ansatte. Aetat har derfor forsterket arbeidet med informasjon og støtte til brukerne, særlig om utfylling av meldekortene, meldekort som statsråden selv ikke klarte å fylle ut på en riktig måte – men det kan jo tenkes at han ikke var godt nok kvalifisert.

For å sette Aetat i stand til å yte bedre service i forbindelse med innføring av de nye reglene for attføringsytel-

sene vil Regjeringa i revidert nasjonalbudsjett fremme forslag om å styrke etaten med 15 mill. kr – ikke ut frå ein erkjennelse av at Aetat samlede rammer for innværende år er for små, men rett og slett på grunn av de helt spesielle problemene som oppstod i forbindelse med innføringen av de nye reglene.

Meldekortsystemet vil vi gjennomgå i lys av de erfaringene som etaten nå gjør. Jeg vil fortsette å følge situasjonen i Aetat svært nøye. Vi arbeider allerede nå med et opplegg for en grunnleggende omorganisering av etaten. Det vil vi orientere Stortinget om senere.

I tillegg til dette har Aetat iverksatt følgende:

- Attføringsstønadene vil heretter bli utbetalt som månedlige utbetalinger. Attføringspengene vil fortsatt bli utbetalt hver 14. dag.
- Det vil bli etablert en telefonsentral ved Aetats service-senter i Mo, som skal besvare henvendelser fra brukere om meldekortene.
- Kontrollen av meldekortene er midlertidig forenklet, slik at flere kort vil bli behandlet på kortere tid.
- Det gis ekstra opplæring i nytt regelverk for ansatte i Aetat.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Eg takkar statsråden for svaret.

Det er viktig å ha ei felles forståing for at dei tilsette i Aetat har fått eit stort arbeidspress knytt til innføringa av eit nytt regelverk for attføringspengar og attføringsstønad. Desse problema og den generelle ressursituasjonen tilseier at dette får klare konsekvensar for dei som søker til Aetat. Statsråden nemnde at dei økonomiske rammene for Aetat er tilsvarande dei som var i fjor, og det er riktig, det. Men den endringa som har skjedd, er jo at ein har inngått ei sensjonsavtale om eit inkluderande arbeidsliv, og i den samanheng la Stoltenberg-regjeringa inn 30 mill. kr. Det er det Bondevik-regjeringa ikkje har følgd opp.

Eg forstår at Aetat på mange måtar er ved eit vegskilje med dei signala som ligg i Sem-erklæringa om endringane i oppgåvene for etaten. Eg er einig i fråsegna i erklæringa om at Aetat skal vere ein kvalifiseringsetat. Men ein må ikkje forstå det slik – og eg tolkar det ikkje slik – at den tradisjonelle formidlinga skal forsvinne. Dersom etaten skal bli framtidsetta og drive aktiv arbeidsmarknadspolitikk, er det viktig at etaten kombinerer tradisjonell formidling med kvalifiseringstiltak for yrkeshemma. Dette er òg i tråd med Aetat sitt tildelingsbrev for 2002. Med andre ord skal Aetat bruke heile spekteret av verkemiddel, og det er det eg vil kalle brei marknadskompetanse. Men eg registrerte det statsråden svarte i sitt første innlegg.

Så litt om dei tiltaka som blei sette i verk i samband med innføringa av nytt regelverk for attføringsyttingane. Det er ikkje tilfredsstillande at brukarane blei informerte om regelendringa primo desember i fjor. Det er heller ikkje tilfredsstillande at regelendringane tok til å gjelde frå 1. januar i år. Eg vil minne om at da Stortinget behandla denne saka i juni 2000, sa Arbeidarpartiet sin talsmann at når det gjeld sjukepengar, rehabilitering, attføring og

uføretrygd, måtte det sjåast i samanheng med Sandman-utvalet si innstilling. På bakgrunn av dette sende Arbeidarpartiet sin medlem, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, eit brev til statsråden i desember, der han bad om ei utsetjing av regelendringa, og særskilt retten til å tene eit fribeløp ved sidan av ei attføringsytting, for at ein nettopp skulle sjå dette i samanheng med Sandman-utvalets innstilling.

Så kan ein diskutere om ytingane har gått ned for enkelte. Ein kan òg diskutere kostnadsnøytralitetsprinsippet. Eg synest på mange måtar at det er veldig uinteressant. Det er klart at ein aldri høyrer noko frå dei som får meir ytingar. Det er iallfall viktig for Stortinget å gripe fatt i dei problema som har oppstått for dei som har fått atskilleg mindre.

Statsråd Victor D. Norman: Dette systemet med kostnadsnøytralitet er ikke likegyldig. Vi må ikke innføre et system i Norge som er slik at vi ikke kan justere noen ytelse noen gang fordi det innebærer at noen får det dårligere. Vi må kunne ha et generelt krav om at ytelser skal stå i et rimelig forhold, ikke bare til hva den enkelte selv har mottatt tidligere, men også til hva andre i liknende situasjoner mottar. Det må være mulig å gjennomføre endringer i systemer i Norge som gir større rettferdighet mellom grupper, og som samtidig får klart frem hva formålet med ordningen er. Og de endringene som er foretatt i forbindelse med attføringspengar og attføringsstønad, har altså dette som siktemål.

Jeg gientar samtidig det jeg har sagt tidligere: Vi holder på med en gjennomgang for å se om utslagene for enkelte er så uheldige at vi bør gjøre noe med det. Men i hovedsak mener jeg at de endringene som er vedtatt av Stortinget, har en riktig karakter.

Så til innføringsproblemene og spørsmålet om endringene burde vært innført 1. januar. Man kan selvfølgelig alltid si at problemene blir mindre hvis vi skyver dem foran oss. Men innføringsproblemene i forbindelse med dette nye systemet ville ha kommet uansett om vi hadde ventet til 1. mars, 1. juli, 1. oktober eller til 2014. Dette er problemer som har å gjøre med overgang fra et system til et annet. Jeg kan ikke se at problemet i seg selv ville blitt enklere for noen ved at vi hadde lukket øynene og sagt at vi venter en stund og håper at det går over.

Britt Hildeng (A): Arbeidsmarkedet står overfor sin største krise noensinne. Samtidig med at arbeidsledigheten er på vei oppover og etaten har fått nye tunge oppgaver, reduserer den nåværende regjeringa Stoltenberg-regjeringens forslag til bevilgninger til Aetat.

Et umenneskelig press på ansatte i etaten fører til et rekordhøyt antall sykmeldinger. I Fredrikstad rapporteres det om 28 pst. sykefravær i Aetat. Ved et kontor i Oslo sentrum skal sykefraværet være helt oppe i 60 pst. Det er et paradoks at nettopp arbeidsmarkedsetaten viser slike tall, samtidig med at Regjeringa og partene i arbeidslivet har undertegnet en avtale om et inkluderande arbeidsliv.

Skal det bli noe mer enn ord, må arbeidsmarkedsetaten få vilkår som gjør det mulig for de ansatte å gjøre sin

jobb. Men over hele landet meldes det om uholdbare situasjoner – uholdbare for arbeidssøkere og attføringsklienter, uholdbare for de ansatte. Fortvilte klienter svarer i sin nød på mangel på hjelp med trusler og fysisk håndgenging. De ansatte er frustrerte over ikke å greie jobben sin og blir utbrente og syke.

Regjeringens politikk med å kutte 30 mill. kr i Stoltenberg-regjeringens budsjett for arbeidsmarkedsstaten er fullstendig feilslått og rettes langt fra opp av en ekstravilgning på halvparten av kuttet. Når man i tillegg gjennomfører nye regler for attføring og rehabiliteringspenge uten tilsynelatende administrativ forberedelse, er katastrofen total. Vanskelige skjemaer, nedgang i utbetalingsnivå og endringer i utbetalingsrutiner har skapt utilsiktede vanskeligheter for mange.

Vi får utallige vitnesbyrd fra folk på attføring som kjemper for å komme tilbake til arbeidslivet, og som sier de møter veggen på grunn av de nye reglene. Uforutsigbarhet i utbetalinger fører til at flere ikke greier å betjene løpende utgifter. Det fortelles om inkassokrav og om nedverdige turer til sosialkontorene.

Vi har samstemmig i denne salen sagt at vi vil bekjempe fattigdommen. Da kan vi ikke leve med denne situasjonen, som skaper nye fattige. Det haster med at Regjeringen kommer tilbake med konkrete tiltak om hvordan denne situasjonen skal bedres.

Peter Gitmark (H): Rehabiliterings- og attføringspenge er som dagpenge under arbeidsløshet og sykepenge, folketrygdtylser til livsopphold. De ytes til personer i en omstillingsperiode når disse er uten arbeidsinntekt som følge av helsesvikt.

Et hovedformål med omleggingen er å synliggjøre at rehabiliterings- og attføringspenge er korttidsytelser, ikke pensjon, og dermed at målet for ytelsen er at vedkommende skal komme tilbake til arbeidslivet.

Et annet hovedformål med endringene er at beregningsreglene skal frigjøre administrative ressurser til mer aktiv bistand overfor personer under attføring.

Tidligere var det trygdestaten som beregnet og utbetalte attføringspengene, mens Aetat administrerte selve ytelsen. Det førte til problemer med å fange opp endringer i ytelsene. Ved iverksettelsen av de nye beregningsreglene har Aetat blitt satt i stand til å beregne attføringspengene. Brukerne kan dermed i større grad forholde seg til én etat. Senere vil også etaten overta selve utbetalingene.

En stor del av reduksjonene for dem som har fått mindre av disse ytelsene, kommer av at støtten til husholdningsutgifter forsvinner. Dette var en støtte til livsopphold som dekket samme type utgifter som var ment å skulle dekket gjennom den egentlige livsoppholdsytelsen, nemlig attføringspenge. Her er det også overgangsordninger. Personer som er omfattet av overgangsordningene, kan velge å beholde støtten ut 2002 eller motta ny støtte til barnetilsyn.

Jeg ønsker å nevne at det at selve friinntekten faller bort, ikke betyr at man har mindre mulighet til arbeidsinntekt før attføringspengene også faller bort. I tillegg må

det påpekes at det under attføring er et poeng å skolere seg best og raskest mulig for å komme tilbake i arbeid.

De omlegginger som har skjedd samlet sett, har ikke svekket attføringsmulighetene. Det er kun en omfordeling mellom ulike stønadsmottakere.

Når det gjelder meldekortene til Aetat, har det dessverre oppstått en del praktiske problemer. De må løses, og mitt inntrykk er at disse problemene nå er i ferd med å overvinnes.

Harald T. Nesvik (FrP): Jeg vet ikke, men jeg lurer på om det var statsråden som var inne på sammenligningen mellom sykepenge og arbeidsledighetstrygd og yrkesrettet attføring. Her er en forskjell, en vesentlig forskjell. Sykepenge utbetales i en overgangsfase inntil en kan gå tilbake i jobb. Det vil si at man ikke vet hvor langt tidsrommet man er sykmeldt i, blir. Arbeidsledighetstrygd er beregnet ut fra at man sender meldekort, fordi en er ansett som arbeidssøker. En attføringsytelse utbetales til en person som har inngått en avtale om et lengre studium, eller – jeg holdt på å si – en oppgradering av sin tidligere kompetanse, med tanke på å komme ut i jobb. Tidsrommet som dette vil vare, er mer forutsigbart. Så jeg kan ikke forstå argumentene om det store innsparingspotensialet som man ser her ved å gjøre dette om til to utbetalinger i måneden istedenfor én. Personlig må jeg i hvert fall si som følger: Det må da være dyrere å foreta to slike runder istedenfor én.

Denne saken viser i hvert fall med all tydelighet at det haster med en sammenslåing av sosialkontor, trygdekontor og arbeidsmarkedsstaten. Da kunne vi fått en effekt av den kompetansen som de forskjellige kontorene sitter inne med i dag. I dag fungerer det nærmest som om det er vannrette skott mellom de enkelte kontorer, og ikke minst mellom de forskjellige ansvarsområder. Vi må få en bedre samhandling, og dette haster.

I forbindelse med at Stortinget senere skal behandle Ot.prp. nr. 29, som går på det som har med avtale mellom LO, NHO og staten, å gjøre, som nå ligger til behandling i komiteen, og der jeg er saksordfører, vil man se nettopp på en del av disse problemene med å tilrettelegge for å få folk tilbake i arbeid og for å få ned sykefraværet i Norge. Et av de viktigste punktene der går bl.a. på det såkalte tilretteleggingstilskuddet til bedriftene. Her har man fra Regjeringens side lagt opp til 250 kr i et tilretteleggingstilskudd, og det vil vi komme tilbake til når dette blir behandlet i denne sal senere, for det er i hvert fall en sum som er for liten.

Men én ting håper jeg at statsråden kan innrømme her, og det er at i hvert fall informasjonen har vært for dårlig. Det har vært for sen informasjon ut til brukerne, og den har til dels vært altfor dårlig. Det er det som har satt veldig mange i en spesiell knipe. Det burde man ha tatt innover seg.

Man burde nå også vurdere å hjelpe de personene som har fått inkassokrav fordi de ikke klarte å betale husleien sin, og de som har fått inkassokrav fordi barnehagebetalingen – og betalingen for en rekke andre ytelser – forfal-

ler bare én gang i måneden. Dette bør statsråden i hvert fall ta innover seg og sørge for å få gjort noe med.

Karin Andersen (SV): Jeg må innrømme at jeg ble ganske lei meg da jeg hørte statsrådets innledning i dag. Borte var en offensiv statsråd som fokuserer på bruker og samarbeid med de ansatte. Og vi hørte den samme lekse som vi har hørt fra mange før ham, med fokusering på byråkrati, på regnesystemer og på at vi har regnet ut at dette er greit for folk. Det er i praksis det viser seg hvordan dette går, og det har vist seg nå at dette har gått ganske galt for mange.

Jeg synes også det er litt sent av flertallet her å våkne opp og skjønne hva det var som skjedde da omleggingen av attføringssystemet ble innført, særlig prinsippet om at omleggingen skulle være kostnadsnøytral, noe som SV var alene om å mene ikke var noe prinsipp. Det er ikke store trygdeytelser som har økt forskjellene i dette landet. Det er ikke der det er. Så hvis vi skal ha en omfordeling på vegne av dem som er fattigst, må vi ha som mål at de trygdeytelsene man får, er slik at man kan leve av dem og greie seg. I en attføringsfase er det jo nettopp slik at man skal gjenvinne helsa, fatte mot og ha tro på at dette går bare jeg står på. Men hva er det som skjer nå? Nå må folk bare fokusere på regninger, regninger, regninger – greier jeg meg, greier jeg meg, greier jeg meg? Og det verste i en slik situasjon som man har satt folk i nå når man ikke har greid å planlegge dette på en fornuftig måte, er at folk faktisk må gå på sosialkontoret. Og hva skjer da? Jo, da trår lovverket der inn, som sier at du skal realisere dine verdier før du får hjelp. Selg bilen! Selg huset! Tror vi at det liksom er i det øyeblikket folk fatter mot og greier å gjennomføre et attføringsopplegg? Nei, dette er under enhver kritikk.

Jeg har et konkret spørsmål til statsråden. Jeg vet at statsråden nå har satt i verk en del tiltak. Jeg er ikke spesielt imponert over dem. Men det som blir viktigst nå, blir at de som har kommet i et økonomisk uføre på grunn av dette rotet, får dekket sine utgifter, også de ekstrautgiftene som påløper dem fordi de ikke får pengene sine når de skal. Det er vel slik at de aller fleste har problemer når de ikke får utbetalt lønna si når de skal, og dess mindre du har, dess verre er det. Her står folk overfor å få alvorlige betalingsproblemer, de står altså overfor å få inkassokrav og å få anmerkninger om betalingsdyktigheten sin. Jeg forventer at Regjeringen nå sørger for at disse personene får utbetalt midlertidige ytelser gjennom sosialkontorene, at de får dekket sine ekstrautgifter, og at staten kompenserer kommunene for de ekstrautgiftene som dette har medført.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det er ingen tvil om at situasjonen er kriseprega i Aetat. Dei mange breva og meilane gjev klare bodskap. Det er også alvorleg at ein-skildmenneske på grunn av svikt i offentlege etatar får problem med å betala utgiftene sine. Men at dette skulle vera den største utfordringa nokosinne, slik representanten Britt Hildeng seier, skjønar eg ikkje. Vi har framleis

ei svært låg arbeidsløyse, og Aetat har hanskast med mykje meir omfattande arbeidsløyse tidlegare.

For Aetat har tinga stokka seg på ein uheldig måte. Fyrst var det turbulente tider, med fusk og fanteri. Deretter vart det fokusert på Aetat Bedrift, som datt saman som eit korthus. Så kom nye attføringsreglar og ikkje minst innføring av eit nytt datasystem. Dei nye attføringsreglane må vi – dei fleste av oss – ta eit felles ansvar for. Det skulle jo også vera eit nullsumspel, der dei som før fekk minst, skulle få litt meir, og der dei som hadde fått mest, mista litt. Og det siste er sjølv sagt vanskeleg og kanskje ikkje eit svar på fattigdomsproblema, men det er ikkje nødvendigvis urettferdig. Det var også føresetnaden at dei forskjellige stønadsordningane skulle kunna samanliknast.

Det som forundrar meg, er at nyordningar skapar så mykje rot. Det må skaffast ordningar for dei som er komne ille ut, med eventuell inkasso, som mange har nemnt, på grunn av systemfeil og korttull i Aetat.

Tanken om at Aetat i større grad skal verta ein kvalifiseringsetat, er utfordrande. Alle vil ha forandring, men ingen vil forandrast, heiter det.

Kristeleg Folkeparti trur det er viktig at Aetat vert sett i stand til den svært viktige jobben det er å kvalifisera menneske slik at dei kan koma tilbake i jobb. Moglegheitene til å delta i arbeidslivet er viktige for sjølvrespekt, for økonomi og for sosial kontakt. Dette dreiar seg om menneske si framtid, og om ein arbeidsmarknad som fungerer. Då må etaten ut av datatrøbbel, klagestormar, forseinkingar og uforståelege meldekort. Eg synest det er roande at både Regjeringa og Aetat har teke tak i problema. Eg håpar at 15 mill. kr kan skapa ein smule optimisme, og eg kan ikkje fri meg frå tanken om at dei likvide problema dei fleste brukarane har, kunne vore reduserte betydeleg dersom moglegheitene for friinntekt ikkje hadde vorte fjerna.

Det er aldri for seint å snu. Arbeid er positivt, sjølv om det skjer i helga mens ein kvalifiserer seg for nye oppgåver.

Så eit lite apropos til slutt: Som firebarnsmor vil eg seia at 17 kr pr. dag i barnetilsyn er ein vits.

Finn Martin Vallerstnes hadde her overtatt presidentplassen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er nødvendig med ein debatt om kva reiskap dei tilsette i Aetat skal vera for at fleire skal få høve til å delta i arbeidslivet. Ein av dei fem strategiane i utjamningsmeldinga er ei mjukare arbeidslinje. Det inneber eit sterkare engasjement for at fleire skal få delta i arbeidslivet, og det inneber endringar i regelverket for å lukkast.

Senterpartiet vil ha ein offentleg arbeidsmarknadsetat som formidlar arbeid både for arbeidssøkjande og for yrkeshemma. Vi vil ha tilsette med kunnskap og innleving i forhold til dei mange enkeltpersonane som treng råd, rettleiing og oppfølging. Vi vil ha tilsette som kan spela på lag med offentlege og private bedrifter og organisasjonar, og vi veit at det inneber ei bemanning som er i samsvar med

dei oppgåvene som skal løysast. Vi heldt fast ved dei 30 millionane som vart lagde inn av Stoltenberg-regjeri-
nga, fordi vi meinte det var nødvendig for 2002.

No er vi i ein situasjon med aukande arbeidsløyse – 80 000 ledige. Det er altså endå fleire enn i fjor som treng individuell rettleiing, oppfølging og styrkt samarbeid med eksterne samarbeidspartnarar.

No ser vi at talet på sjukemeldingar er aukande, og at det er frustrasjon blant dei tilsette. Og så kjem det eit endra regelverk, som Stortinget må ta ansvaret for, eit endra regelverk som kjem før nødvendig opplæring og informasjon er gitt og det tekniske er på plass. Akkurat det siste må nok både storting og regjering ta innover seg, at det må vera samanheng mellom innføringsdato og den rettleiinga som skal vera på plass i forkant.

Når det gjeld nye reglar for rehabilitering, er det Arbeidarpartiet gjennom velferdsmeldinga som har teke initiativ til eit nytt regelverk for rehabilitering og attføring. Det har gått mange år, og det har vore gjort mange berekningar for å sikra eit enklare og meir føreseieleg regelverk. Trass i det er det no pinleg å konstatera at dette regelverket ikkje held for dei mest vanskelegstilte i møte med praksis. Det var ikkje nokon si meining. Senterpartiet, som var med på dette, meinte i alle fall ikkje å ramma dei som no har lågast inntekt. Eg deler her Karin Andersen si vurdering.

No har Regjeringa ein ting å gjera, og det er mellombels å rydda opp, forskottera kommunane for å gi dei som no er mest vanskelegstilte, orden i rekningane, mot og tru, slik at dei reelt kan koma tilbake til eit arbeid.

Signe Øye (A): Etter alle de henvendelsene jeg har fått etter nyttår om nye regler for attføring og rehabiliteringspengar, er det ingen tvil om at dette har gitt mange uheldige utslag og mange fortvilte mennesker.

De nye reglene har for mange vært en katastrofe, sier distriktsarbeidssjefen ved Aetat i Moss. Det er sterke ord, men de kommer faktisk fra en som sitter midt oppe i det. Og det finnes knapt en lokalavis i dette landet som ikke har hatt kjempeoppdrag om temaet.

Psykisk helsevern i Østfold, som også følger opp rusklinter over flere år, fra forvern til innleggelse og deretter institusjonsbehandling, forteller om en tidligere heroinmisbruker som er under attføring. Som for alle andre som skal gjennom slikt et løp for å bli rusfri og komme ut i arbeidslivet, startet dette løpet med sosialhjelp som den eneste økonomiske inntektskilde, for deretter å gå over på rehabiliteringspengar og til slutt yrkesrettet attføring. Inntil i år har disse vært økonomisk uavhengige. Men fra nyttår opplever de en stor økonomisk nedgang når de går fra rehabiliteringspengar til yrkesrettet attføring, og hele rehabiliteringsløpet, som så langt har kostet staten masse pengar, stopper opp. Månedlig bruttoinntekt i dette tilfellet sank fra ca. 10 000 kr til 6 600 kr. Da spør jeg: Er dette den tryggheten vi ønsker å gi disse menneskene?

Arbeiderpartiet mener at Regjeringa nå må rydde opp. Har Stortinget vedtatt noe der konsekvensene er så store som det vi hører om i mange tilfeller, må vi være villige til å se på dette på nytt. Og når Regjeringa i til-

legg kutter i budsjettene til Aetat og bevilger 30 mill. kr mindre enn Arbeiderpartiet, som betyr færre stillinger og færre til å ta tak i problemene, har selvsagt dette forsterket kaoset ytterligere, selv om det kommer en ekstrabevilgning nå i mars. Dette er meget alvorlig. Flere har fått så store økonomiske problemer ved overgangen til den nye ordningen at de vurderer å avbryte attføringsopplegget og søke uføretrygd. Andre har måttet oppsøke sosialkontoret for å få hjelp.

Arbeiderpartiet mener at dette må vi ta på alvor og rydde opp i. Vi er veldig opptatt av å få færre på uføretrygd og flere i arbeid. Da må disse dette gjelder, få mulighet til det. Dersom Bondevik-regjeringa mener alvor med sin satsing på fattigdomstiltak, som de har gått sterkt ut på banen og sagt, er det faktisk underlig at de svekker de virkemidlene vi har for å klare det.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Eg blir lei meg dersom Stortinget og Regjeringa berre skal bli ein sterk forsvaret av systemet og ikkje set brukarane i fokus. Kostnadsnøytralitet er ikkje likegyldig, sa statsråden, og det kan eg vere einig i. Det er viktig å ta høgd for det, og det er viktig å ta høgd for eit rettferdig system. Men eg er ikkje einig med statsråden i at innføringsproblemet ville ha kome uansett. Det datasystemet som vart innført for to dagar sidan, var jo nettopp det systemet som skulle ta seg av utbetalingane – ytingane. Det burde i alle fall ha vore på plass før regelendringa tredde i kraft. Ytingane under attføring skal me som kjent kome tilbake til – det ligg allereie forslag om forbetringar til behandling i Stortinget.

Men i denne samanhengen er det like viktig å setje i fokus det arbeidsmiljøet som me opplever i Aetat. Det er dokumentert at tilstanden i etaten er slik at det er ein veldig stor sjukmeldingsprosent. Det er eit stort innslag av stress og belastningsskadar, og ikkje minst opplever dei tilsette der å få dårleg samvit fordi dei ikkje maktar å gjere den jobben dei kjenner at dei skal gjere, altså yte service til brukarane i tråd med det brukarane har krav på.

Dette har blitt ein vond sirkel. Situasjonen er faktisk slik at dei som skal skaffe folk jobb – altså dei som skal jobbe med å formidle arbeid til folk – sjølve blir sjuke i det systemet dei opplever i dag. Nå er det viktig med raske og gode tiltak. Ingen er tent med at brukarane mister tillit til den viktigaste kvalifiseringsetaten i Noreg. Eg håpar at Regjeringa i tillegg til dei signala me har fått her i dag om at det skal ytast 15 mill. kr til Aetat i samband med revidert budsjett, òg vil ta fram riset når det gjeld problemstillinga arbeidsmiljøet i Aetat, at Regjeringa vil sjå nærmare på bemanningssituasjonen, slik at dei tilsette kan utøve den jobben dei er sette til å gjere.

Statsråd Victor D. Norman: Representanten Øye håpet at Regjeringa ville «rydde opp», og det gjør vi med den største fornøyelse. Vi holder stadig på med å rydde opp i de saker den forrige regjeringa etterlot seg. Krisen i Aetat er en av de sakene den forrige regjeringa etterlot seg. Reglene for attføring er noe Stortinget og tidligere regjeringer har etterlatt seg. Vi holder på med den oppryddingen, og vi tar det veldig på alvor.

Jeg synes det var veldig leit at representanten Karin Andersen oppfattet det dit hen at vi ikke var opptatt av å sette brukerne i fokus og gjøre noe for dem. Det er nettopp det vi har holdt på med i forbindelse med implementering av reglene for attføring. Det er bl.a. derfor vi nå holder på med en vurdering av om meldekortsystemet er hensiktsmessig. Vi holder på med en full gjennomgang av om ytelsene vil gi seg uheldige utslag, og om det derfor vil være nødvendig med justeringer. Det er derfor vi sier at informasjons- og opplæringsarbeidet i Aetat må styrkes. Hvis det ikke kommer tydelig nok frem i mitt første innlegg, vil jeg bare presisere det nå.

Oppebøen Hansen sa at vi var forsvarene av systemet. Det kan jeg forsikre Oppebøen Hansen om at vi ikke er! Vi holder på med en konkret handlingsplan for omforming og implementering av Aetat til den kvalifiserings-etaten som alle snakker så pent om. Jeg vil få anledning til å komme litt tilbake til det i forbindelse med neste interpellasjon, så jeg kan forsikre at vi ikke skal være systemforsvarere. Derimot har vi veldig stor respekt for Stortinget. Når Stortinget har vedtatt et nytt system for attføring, så skal det implementeres, og vi skal forsøke å gjøre implementeringen så ryddig og rask som mulig. Det har vi forsøkt å gjøre.

Et par detaljer – bare for å ha nevnt det også – i denne forbindelse: En del brukere kom veldig uheldig ut i januar i forbindelse med overgangen. Vi er veldig bekymret for dem, og jeg har lyst til å presisere at mange av dem fikk økonomisk hjelp umiddelbart. Vi har bedt etaten se på spørsmålet om det er noen av disse som er kommet spesielt uheldig ut, fordi vi ikke fikk hjelpeapparatet inn i tide. Jeg kan dessverre ikke gi noen generell garanti for at man i situasjoner hvor en offentlig etat eller en annen arbeidsgiver skulle komme for sent med en utbetaling, også må dekke alle følgekostnadene som oppstår i den forbindelse. Men vi har bedt etaten se på problemene for enkeltskjebnene, som oppstod i januar.

Det ble stilt spørsmål om informasjonen var for dårlig. Ja, informasjonen var klart for dårlig! Det er én av grunnene til at vi har gått inn med ekstra midler. Det er blitt stilt spørsmål ved: Er det nødvendig med 14-dagers meldekort når det gjelder attføring? Vi har bedt Aetat vurdere om det er nødvendig, men vi må huske på at attføring er et mye mer sammensatt bilde nå enn det var tidligere, og det er behov for tett oppfølging i en del tilfeller. Det blir stilt spørsmål ved: Er det nødvendig å ha utbetalinger hver 14. dag? Kan man ikke ha dem månedsvis? Der vil altså halvparten nå bli utbetalt månedsvis, og ikke hver 14. dag, så vi forsøker å være imøtekommende. Vi mener ikke at systemet er perfekt, men vi jobber med å få det bedre. Når det gjelder Aetat som sådan, vil vi altså ikke forsvare systemet.

Presidenten: Da er interpellasjonsdebatten avsluttet.

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Karin Andersen til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Arbeidsløsheten øker. Mange funksjonshemmede og innvandrere er uten arbeid. Samtidig reduserte Regjeringen sin innsats ved kutt i Aetat. Kravet til innsparing kommer som et generelt pålegg uten at konsekvensene for brukerne er kjent eller veid opp mot virkningen på andre viktige målsettinger. Aetat er en viktig aktør for å nå målet om at flere trygdede og sosialhjelpsmottakere skal over i arbeid. Dette målet kan bare nås dersom tilbudene blir mer skreddersydd den enkeltes forutsetninger og behov, og dersom oppfølging, veiledning og tiltak er av god kvalitet. Dette krever ansatte med tid og kompetanse. Situasjonen i Aetat er nå vanskelig, med færre stillinger og flere oppgaver. Ventetiden øker, åpningstidene reduseres, og sjukefraværet i etaten er nær dobbelt så stort som ellers i staten.

Kan statsråden redegjøre for hvordan kuttene verken skal ramme brukerne eller føre til at etaten sjøl produserer mer sjukefravær?»

Karin Andersen (SV): Dette blir en forlengelse av forrige interpellasjon. Utgangspunktet her er at Regjeringen og Stortinget har sagt at reduksjon av fattigdom er en hovedoppgave. Det er vel kanskje ikke hele sannheten at arbeid er den eneste nøkkelen til dette. Trygder må også være til å leve av, for noen må ha det. I tillegg til dette har alle sagt at det skal være lettere å kombinere arbeid og trygd. Det er inngått en avtale om et inkluderende arbeidsliv, og alle ønsker å gjøre det lettere for flere å skulle kunne forsørge seg med eget arbeid. Og hva gjør en da? Jo, ved første korsvei går man løs på det apparatet som skal hjelpe folk som skal ut i arbeid. Jeg må dessverre si at statsråden strøk til første «eksamen» når det gjaldt modernisering og fattigdomsbekjempelse. Han strøk i det å følge egne premisser når det gjelder å ha arbeidstakerne i fokus i prosessen, som var det første innlegget jeg hørte statsråden holde her i Stortinget, og i det å ha brukerperspektiv. Jeg må dessverre si at jeg synes en står igjen med ren retorikk og lite handling. Jeg oppfatter at statsråden ikke har lyttet til brukerne, som i flere år har påpekt at de ikke får hjelp og individuell tilpasning, og at han ikke har lyttet til de ansatte, som i flere år har påpekt akkurat det samme.

Det var en litt pinlig, men nødvendig retrett som kom med en etterbevilgning. Men skaden er altså usedvanlig stor for dem som rammes, ikke bare fordi de kommer i en økonomisk knipe, men fordi de mister motet i en fase der de skulle fatte mot. Mange avbryter. Dette er bom på alle punkter i måloppnåelsen. Jeg går ut fra at statsråden visste hva han gjorde da han kuttet 30 mill. kr, for selv i statsbudsjettet står det at ledigheten kommer til å øke. At attføringsreglene ble endret, vedtok Stortinget i mai 2000, så det var forholdsvis god tid. Selv om statsråden ikke hadde ansvaret i hele denne perioden, var det mulig å dra på bremsene. At det er mange store og nye oppgaver, visste man om, og at man hadde et nytt datasystem som ikke var helt uten problemer, visste man også om. Man visste at sjukefravær og «turnover» var foruroligende stort fra før. Og på tross av at statsråden – går jeg ut fra – visste dette, så kuttet man.

Det er slik at noe av det som skal effektiviseres i denne etaten, er det vanlige formidlingsarbeidet. Jeg er glad når statsråden sier at Aetat fortsatt skal drive med det. Men det vi vet om slik formidling, er jo at det på en måte er de som er mest krevende, som krever mest av tiden. Og når man effektiviserer på den biten som skal være enklere formidling, hjelper ikke det stort når man tror at man skal få veldig mye mer ressurser ut av det. Det er en slags 20–80 pst.-regel på dette, som i hvert fall gjelder i økonomisk teori. Og man har i tillegg til dette utstyrt seg med et datasystem nettopp på den biten som skal effektiviseres, på den vanlige formidlingen, som virker mye mer komplisert. Alle de meldingene jeg får fra dem som sitter og utfører denne tjenesten, er at det er mye mer tungvint nå enn det var før, og at de i tillegg ikke får svar på en god del av de spørsmålene de har. Når dette ikke har gått aldeles galt nå, er det vel fordi de ansatte i sosialtjenesten også har ryddet opp for Aetat. SV har vært en sterk forkjemper for sammenslåing av Aetat, trygdeetat og sosialkontor, men jeg må si at jeg blir bekymret etter denne saken. Hvis sosialkontoret, som nå har berget dette, skal dras inn i den samme krisen som Aetat nå er i, da blir jeg bekymret.

Mye av dagens arbeidsmarked er steintøft, og folk støtes ut. Men det er enda verre å stå utenfor. De opplever et massivt krav om å komme seg inn i arbeidslivet og i arbeid, de opplever dårlig råd, mange har og får helsemessige, sosiale og økonomiske problemer, og de møter et hjelpeapparat som ikke kan hjelpe dem. Nå har vi hørt fra rundt om i landet, og jeg kan ta noen andre fylker som jeg har fått meldinger fra. Fra Florø meldes det at arbeidspresset nå går på helsa løs. De har vært i en konstant nedbemanning og omstilling i mange år, gått fra 14 til 8 tilsatte, og sjukefraværet er dobbelt så høyt som i staten ellers. De har midler til tiltak, men de har ingen til å sette dem i verk. I Fredrikstad Aetat har de 28 pst. sjukefravær! De melder at verneombudet har sagt fra oppover i systemet, men blir ikke hørt. Kosmo innførte en telefon for ansatte i staten, slik at de kunne ringe inn gode tips og få en Danmarks-tur i premie. Jeg vil anbefale at man lytter seriøst til sine ansatte; de har nemlig mye vettugt å komme med. I tillegg har altså økonomiavdelingen i Fredrikstad holdt stengt for henvendelser to ganger i uka fordi de ikke greier dette presset. Her møter altså folk stengte dører og korte åpningstider – ikke særlig moderne og effektivt, spør du meg. Hvis man ringer og må høre halve «Skjebnesymfonien» på øret før en får svar, ringekortet er oppbrukt og en ikke har fått penger på trygden, så blir en rimelig fortvilet. Mange brukere forteller også at de må ta imot ansattes frustrasjon over denne situasjonen når de kommer og har nok med sine egne problemer.

Så til datasystemet. Arena-systemet som er innført, skulle altså gjøre ting bedre. Statsråden forsikrer i svar til meg at det har det blitt. Men jeg blir litt i stuss, for meldingene fra de ansatte og fra de ulike kontorene er veldig annerledes. Jeg var i en radiodebatt med statsråden denne uken. Der sa statsråden at de ansatte ikke kan vite om dette systemet er godt nok fordi de ennå ikke har tatt det i bruk. Det er vel en sannhet med modifikasjoner. Deler av

dette systemet er tatt i bruk. Det som heter hovedleveranse 1, så vidt jeg vet, er tatt i bruk fra april 2001. Hovedleveranse 2 tas i bruk i dag, og hovedleveranse 3 skal tas i bruk senere. Jeg sitter f.eks. med et brev fra hovedtillitsvalgt i Trondheim til de overordnede der det sies at erfaringene så langt i grove trekk kan oppsummeres som følger: Det er et ekstremt arbeidskrevende og tidkrevende system. Kravene til detaljering og mangfold av opplysninger er enormt, og systemet forutsetter en registringsnøyaktighet som det i praksis ikke er mulig å oppnå under det arbeidspresset som er vanlig på jobbsentrene, og i tillegg en rekke andre klager på dette systemet.

Så har det vært tatt opp dette med meldekortene, og det er riktig at Riksrevisjonen har pålagt en type meldekort på dette. Men må det være så vanskelig? Må det være sånn at statsråden ikke greier det? Sjøl er jeg dyslektiker, og Aetat vet at veldig mange av de som står i køene hos dem, er dyslektikere og har problemer med dette. Likevel lager man en slags dobbel ekstra tippekupon som er nesten umulig å forstå. Og når folk sender kortene inn, får det enorme konsekvenser – for man får ikke pengene sine! Hadde det enda vært sånn at man hadde fått pengene og så kunne få ryddet opp i dette etterpå. Nei, dette systemet er ikke moderne og effektivt, og det er slett ikke brukervennlig.

Så litt til Aetats rolle. SV mener at Aetat skal ha en bred rolle i arbeidsmarkedspolitikken, og det dreier seg om at dette ikke bare bør være en etat for folk med spesielle problemer. Fem år på rad har Statistisk sentralbyrå vist at tiltak for arbeidsledige virker. 42 pst. får jobb med tiltak, 28 pst. uten, og dobbelt så mange starter i ordinær utdanning. Det kan ikke være noen mening i å ikke øke innsatsen på dette området. Og det vi vet vi må gjøre, er å øke det på kvalifisering, og at det er forholdsvis langsiktige tiltak. Dagens arbeidsmarked står ikke med åpne armer og roper etter folk som ikke har nok kompetanse, og slett ikke etter folk med ulike helseproblemer, og som har vært utenfor arbeidsmarkedet en tid.

Arbeidsmarkedspolitikken er viktig for den helhetlige politikken, og Aetats brede kontaktflate i praksis gir gode og nødvendige kunnskaper for de som skal drive politikk, også i storting og regjering. Det er ikke nok med Finansdepartementets makroøkonomiske systemer for å kunne vite hvordan dette er. Dette skal vi vite hvordan er i praksis. Dette er viktig for næringslivet, det er viktig for velferds- og utjæmningspolitikken, det er viktig for kompetanseheving, som er nøkkelen til framtidssamfunnet, og det er viktig for regional- og distriktspolitikken.

Dette er et område som trenger langt mer oppmerksomhet enn det det har i dag, og som trenger noe helt annet enn et nærsynt fokus på å spare mest mulig penger på de virkemidlene som både skal sette nasjonen i stand til å utnytte alle de ressursene vi har, og også å sette det enkelte menneske i stand til å stå mest mulig på egne bein, og der håper jeg at statsråden og SV kan være enige.

Statsråd Victor D. Norman: Gid det var så vel at Aetats problemer kunne løses ved påfyll av penger! Slik er det ikke.

Aetat har, slik jeg vurderer det, nok ressurser i forhold til de oppgavene som skal løses, gitt at etaten organiseres og drives på en effektiv og hensiktsmessig måte. Etaten må imidlertid gjennom en betydelig omstilling. I den forbindelse må det gjøres klart hva etaten skal drive med, og hvorfor. Den må gis rammevilkår som avspeiler disse oppgavene, og den må få en ledelsesform og en organisering som er tilpasset disse oppgavene og disse rammene.

Arbeidskontorene i Norge ble i sin tid stort sett etablert for å formidle industriarbeidere og sjøfolk til fabriker og skip. Det var en jobb som var viktig, og som de gjorde godt. Behovet for denne type arbeidsformidling – av ensartet arbeidskraft til ensartede bedrifter – er imidlertid etter hvert blitt unntaket snarere enn regelen. Både tilbuds- og etterspørselssiden i arbeidsmarkedet er blitt mye mer mangfoldig og sammensatt. Med det er formidling blitt et komplisert puslespill der man skal finne akkurat den personen som passer til en skreddersydd jobb. I tillegg er andre egenskaper enn rent formelle kvalifikasjoner blitt viktige for mange jobber, og arbeidsgivere har derfor i økende grad fått behov for utvelgesprosesser som går utover ren jobbformidling. Dette har skapt et marked for private formidlere som kan tilby tjenester utover de gratistjenestene Aetat tilbyr. Det ene spørsmålet i forbindelse med Aetats oppgaver er etatens rolle i dette nye arbeidsmarkedet.

Det andre sentrale spørsmålet har å gjøre med tilgangen på arbeidskraft. Da arbeidskontorene ble etablert, var også det et enkelt spørsmål. Da var det en selvfølge at nordmenn, riktignok med strek under siste stavelse, jobbet fra de var 17–18 år til de gikk av med pensjon som 70-åringer, og nesten alle hadde de nødvendige forutsetningene for å gjøre en jobb. I dag er hovedproblemet for mange jobbsøkere at de mangler de kvalifikasjonene som arbeidsgiverne etterspør. Samtidig er inngangsalderen til arbeidsstyrken for mange nærmere 30 år, og gjennomsnittlig pensjoneringsalder er sunket til 59 år. I tillegg er det et stort og økende antall personer med langvarige sykefravær eller med ulike former for yrkeshemminger som innebærer at vi heller ikke får utnyttet fullt ut resten av den potensielle arbeidsstyrken.

Det er her hovedoppgaven for Aetat ligger, og må ligge. Vi må få mobilisert mer av arbeidskraften, og vi må sørge for at jobbsøkerne har de kvalifikasjoner som markedet etterspør. I tråd med det fastslo Regjeringen i Semerklæringen at Aetat skal utvikles til en «kvalifiseringsetat». Det er grunn til å presisere at det i seg selv ikke representerer noen dramatisk kursendring. Aetat har de siste par årene vært gjennom en omfattende omstilling nettopp i retning av «kvalifiseringsetat». Det er f.eks. verdt å merke seg at Aetat nå har flere yrkeshemmede enn ordinære arbeidssøkere på tiltak. Oppgavemessig er Semerklæringens mål derfor mer en videreføring og presisering av en påbegynt linje enn en omlegning av kursen. Men det gjenstår – og det er sentralt – å tilpasse organisasjonen til disse nye oppgavene.

Noen har oppfattet denne oppgavepresiseringen dit hen at etaten ikke lenger skal drive med arbeidsformidling eller ha kontakt med næringslivet. Det er galt. Det

som ligger i begrepet «kvalifiseringsetat», er at Aetat skal gi skreddersydd tilbud til de enkelte arbeidssøkere – hva enten de trenger lite eller omfattende støtte, hva enten de i utgangspunktet kalles yrkeshemmede eller ordinære arbeidssøkere – for å bringe flest mulig frem til et punkt der de kan formidles til jobb. Når de kommer til det punktet, skal etaten gjøre det den alltid har gjort, nemlig hjelpe folk ut i arbeidslivet ved å gjøre bedriftene kjent med de jobbsøkende og deres kvalifikasjoner, og ved å gjøre jobbtildbud kjent for de arbeidssøkende. Det eneste nye i den forbindelse er at det nå finnes to typer bedrifter som er interessert i jobbsøkere – bedrifter som selv skal ha folk, og private formidlingsbedrifter som er interessert i kandidater for videreformidling.

Som kvalifiseringsetat trenger imidlertid Aetat andre rammevilkår enn dem den tradisjonelt har hatt. En side ved dette er spørsmålet om hva etaten selv skal drive med, og hva som skal overlates til andre. Gitt at etaten skal ha ansvaret for et godt kvalifiseringstilbud til den enkelte, bør den ikke selv være kurs- eller tiltaksarrangør. Prinsippet bør være at etaten kjøper konkrete kvalifiseringstjenester i markedet – av private eller offentlige tilbydere – og har ansvaret for at kvaliteten på disse holder mål. Slik er det i stor grad allerede, men prinsippet bør presiseres og legges som føring på virksomheten.

En annen og vel så viktig side er finansieringen av virksomheten. I dag finansieres Aetat som etat gjennom bevilgninger knyttet til det generelle aktivitetsnivået i etaten, mens tiltakene overfor brukerne finansieres gjennom særskilte, og til dels regelstyrte, ordninger. Skal etaten oppmuntres til og gis forutsetninger for kvalifiseringsarbeid for flest mulig, er det naturlig i mye større grad å finansiere virksomheten gjennom rendyrkede aktivitets- og resultatbaserte ordninger. Etaten bør få kvalifiseringstilskudd, differensiert etter brukernes behov, for arbeidet med den enkelte og derved få både mulighet og oppmuntring til å kvalifisere flest mulig. Det er også naturlig at etaten får tilskudd etter hvor mange av jobbsøkerne som faktisk får jobb – uansett om de får jobb direkte via Aetat eller indirekte via private formidlere som henter personene i Aetats CV-base.

Med klarere rammer for virksomheten og med mer aktivitets- og resultatbasert finansiering er det også naturlig å vurdere om etaten bør få en friere stilling og større eget ansvar. På lengre sikt er det ikke unaturlig å vurdere om også andre kunne slippe til som kvalifiseringsaktører, og det er naturlig allerede nå å ha det i tankene når det gjelder måten Aetat skal organiseres og utvikles på.

Nå er ikke en klarere visjon og bedre rammevilkår nok til å skape en bedre Aetat. I tillegg må det gjøres et stort og krevende arbeid med tilpasning og utvikling av organisasjonen. Det er en jobb som etaten og dens ledelse selv må gjøre. Vi på politisk nivå kan og skal sørge for at man får den nødvendige handlefrihet til å utvikle organisasjonen. I den forbindelse vil jeg i løpet av få uker fremme en proposisjon for å oppheve de bestemmelsene som i dag er til hinder for en effektiv organisering av Aetat. Resten er så opp til sentral og lokal ledelse i eta-

ten, til de enkelte ansatte og til de ansattes organisasjoner. Jeg forventer at etaten tar den utfordringen, og jeg håper og forventer at både organisasjonene og det politiske miljø slutter opp om arbeidet for å gjenreise Aetat som en sentral aktør i arbeidsmarkedet i Norge.

Det er viktig at etaten får tro på seg selv. Jeg er redd for at det krisefokus som mange, både i organisasjonene og det politiske miljø, har bidratt til de siste ukene og månedene, ikke akkurat er det etaten trenger for å reise seg igjen.

Karin Andersen (SV): Vi skal ikke ha «krisefokus», sier statsråden. På en måte beviser det igjen at fokusering på dem som skal være hjelperne, ikke er det viktigste. Vi fikk en gjennomgang nå av hvordan statsråden tenker ut fra sin egen og Høyres politiske organisasjonsteori om hvordan ting skal være. Det skal være resultatenheter, det skal organiseres bit for bit, man skal få pengene, de skal følge brukerne, og det skal en type belønningssystemer inn i dette systemet.

Jeg vil bare rope et kjempevarsku: Husk hva som skjedde i Aetat da de ble bedt om ensidig å fokusere på formidlingstall! Det gikk så galt at man måtte inn med store undersøkelseskommissjoner, og hoder rullet. Det var ikke trivelig for noen. Altså må vi ha fokus på hva man skal gjøre her. Man kan ikke, som statsråden sier, forvente at alle skal følge denne teorien, for da går det bra. Poenget er at vi må fokusere på brukere, for de vet hvor skoen trykker. Jeg har reist såpass mye rundt på arbeidskontorer de siste fem årene at jeg vet at det sitter masse kompetente mennesker der som er i stand til å sy sammen opplegg som gjør at folk kommer og greier å gjennomføre utdanning og greier å komme seg i arbeid. Jeg har vært veldig imponert over den jobben mange av disse har gjort med personer som jeg ikke ville ha trodd hadde greid det, men som har greid det. Og derfor er det viktig at man fokuserer på kompetansen og på hvordan brukerne oppfatter dette, og ikke på Høyres prinsippogram, når man skal organisere dette arbeidet.

Det er ikke bruk for mer penger, sier statsråden. Men, det var jo det! Statsråden mente i forbindelse med budsjettet at det ikke var bruk for mer penger, men det gikk ikke mer enn litt over en måned før det ble klart for alle at det var bruk for mer penger. Så jeg må beklage, men jeg tror ikke på forsikringen om at det ikke er bruk for mer penger. Det kan godt hende at det ikke er det når man får organisert seg skikkelig og bedre og på en annen måte, men da må man gjøre det først. Og så må man vite hva man gjør. Man kan ikke bare bruke sparekniven først – fordi man har en ideologi som sier at det skal man gjøre – og så finne ut etterpå at dette gikk ikke så bra. Man er nå nødt til å kjøre en prosess der de som har bruk for dette systemet, også blir hørt. Jeg vil anbefale at man f.eks. også hører på de arbeidssøkendes organisasjoner og hvordan deres erfaringer er med møtet med denne etaten. Der er det mye å hente.

Statsråd Victor D. Norman: Jeg er veldig glad for at representanten Karin Andersen nevnte de arbeidssøken-

des organisasjoner. For ellers må jeg si det slo meg i førsteinnlegget til Karin Andersen og i replikken nå at det sies at vi må lytte til brukerne, og alt som fortelles, er at vi må lytte til de ansatte. Jeg er opptatt av at vi skal lytte både til brukerne og til de ansatte, men vi må ikke komme dit hen at vi tror at de ansatte er de eneste som er i stand til å vurdere brukernes behov. Det er mange andre som også er i stand til det.

Jeg tror for øvrig at Karin Andersen og jeg kan være uenige i organisering og virkemiddelbruk. Jeg må foreslå et opplegg for Aetat som avspeiler det jeg faglig og politisk synes er en riktig organisering, og så får vi være uenige om det. Men jeg tror i hvert fall vi må kunne være enige om at et system som gjør at Aetat får mer penger hvis de klarer å kvalifisere flere, eller få flere ut i jobb, er et system som i utgangspunktet vil tvinge Aetat til å lytte til brukerne og fokusere på brukernes behov. Det sentrale i forhold til brukerfokusering er for så vidt ikke hva Karin Andersen eller statsråden måtte være i stand til å lytte til, for det er ikke vi som skal drive Aetat, det er ikke vi som skal gjøre arbeidet overfor brukerne. Det er de som jobber ute i etaten, som skal forsøke å utvikle opplegg som fungerer i forhold til brukerne. Og da har jeg kanskje den naive tro at hvis man får penger avhengig av hva man utretter i forhold til brukerne, og hvor store oppgaver man står overfor i forhold til brukerne, vil det alt i alt føre til at man får et sterkere brukerfokus enn man ellers ville fått.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Det er viktig å fokusere på den svekkinga av arbeidsmarknadspolitikken som nå skjer. Mange bedrifter manglar arbeidskraft, og det skjer i ein periode med aukande arbeidsløyse. Og den svekkinga som nå skjer i Aetat, fører altså med seg at fleire blir gåande arbeidsledige. Dei siste tala fortel oss at talet på både ledige og langtidsledige aukar.

Regjeringa og Stortinget satsa på eit inkluderande arbeidsliv gjennom den intensjonsavtala som det har vore referert til tidlegare her i dag. Denne avtala lever nå eit usikkert liv etter mi meining. Eg skal grunngje det.

Slik som eg oppfatta statsråden, vil Regjeringa kome tilbake i revidert budsjett med ei løyving på 15 mill. kr. Desse pengane skal gå til å ta uventa problem i Aetat, slik eg oppfatta statsråden, og ikkje til intensjonsavtala om eit inkluderande arbeidsliv.

Arbeidsmiljøet i Aetat gjer at effekten av formidlinga ikkje er god nok, og det råkar ikkje minst innvandrar-grupper og dei funksjonshemma. Når statsråden siterer Sem-erklæringa og seier at Aetat skal vere ein «kvalifiseringsetat», er eg einig med han i det. Men eg trur nok vi legg forskjellige tolkingar inn i kva ein kvalifiseringsetat er. I alle fall veit eg at det er stor uvisse omkring den linja som Regjeringa ønskjer for Aetat.

Eg får ikkje dette heilt klart, og eg vil nok ein gong stille dette spørsmålet til statsråden, og ber om han kan svare på det på slutten av debatten: Er det slik at Aetat skal tone ned det tradisjonelle formidlingsarbeidet til beste for det arbeidet som skal gjerast for yrkeshemma?

(Oppebøen Hansen)

Representanten Andersen var inne på det nye datasystemet. Ja, det er akkurat dei same signala eg har fått. Det systemet som blei innført for eit år sidan, fungerer veldig tungvint, og det er tidkrevjande. Leveranse 2, som blei sett i verk denne veka, er det, som eg sa tidlegare, for tidleg å felle nokon dom over ennå. Men det kan i alle fall synest underleg at det som skulle vere eit system for utbetaling, ikkje stod ferdig til regelendringa for attføring blei innført.

Eg ser at tida mi renn ut, og da får eg berre stoppe her. Men eg synest det er to viktige interpellasjonsdebattar me har hatt i dag, og det er veldig viktig å sette desse problemstillingane i fokus.

Peter Gitmark (H): Tidligere regjeringer har vinglet med hensyn til hva de ønsker med Aetat, og det ser ut som om denne sal fortsetter med det. Prosjektet med Aetat Bedrift var i seg selv en stor omstilling, en stor omstilling da den ble til, og en stor omstilling da den ble avviklet.

Denne regjering ønsker vinglingen stoppet. Vi definerer Aetats rolle som et viktig redskap i arbeidsmarkedspolitikken, der hovedmålet er å få mennesker i arbeid. De linjer som ble trukket opp i Sem-erklæringen, er i stor grad det Aetat driver med i dag. De politiske signaler som har blitt gitt, bl.a. i tildelingsbrevet for 2002, trekker veldig klart opp hva etaten skal drive med, og det bør ikke være tvil blant noen hva vi ønsker at etaten skal drive med. Aetat skal fremdeles ha et jobbformidlingsansvar. Men etaten skal samarbeide med det private der det er hensiktsmessig. Aetat skal ha et sterkt fokus på kvalifiseringsarbeid. For at flest mulig skal kvalifiseres og formidles, bør finansiering av etaten i større grad baseres på resultatbaserte ordninger. Hovedformålet til Aetat skal være å bistå prioriterte brukere, nemlig ungdom, langtidsledige og innvandrere.

Denne sal har nå en mulighet til å gi Aetat stabile arbeidsforhold og la Aetat selv bygge opp en organisasjon som er i samsvar med våre prioriteringer.

Harald T. Nesvik (FrP): Innledningsvis vil jeg gi ros til statsråden for hans innlegg. Han viste helt klart og tydelig at i denne saken ønsker man å sette brukeren i fokus. Det synes jeg interpellanten i veldig stor grad glemte i sitt. Hun snakket veldig mye om etaten, men hun snakket ikke om hvem etaten er til for. Det er veldig viktig at vi fokuserer på dette, at etaten er der for brukernes skyld og ikke motsatt, som en del offentlige instanser til dels synes å tro.

Jeg tror også den intensjonsavtalen mellom arbeidslivets parter og staten som skal behandles i denne sal før påske, er viktig, altså de lovendringene som skal komme i den forbindelse. En del av debatten har gått med til å foregripe begivenhetenes gang, i hvert fall når man sier at det ikke virker som intensjonsavtalen blir fulgt. Vel, først må vi i hvert fall sørge for at det lovmessige kommer på plass, slik at vi kan få se om denne avtalen kan fungere.

Men jeg tror vi mister fokus på hvordan vi skal løse en del av disse problemstillingene. Det var vel bare interpellanten som var inne på sammenslåing av etatene sosial-etaten, trygdeetaten og arbeidsmarkedsetaten. Dette er veldig viktig, særlig fordi en del av dem som skal ut igjen i arbeidslivet, gjerne har vært langtidssykmeldte, gjerne er tidligere rusmisbrukere – og andre som har falt utenfor arbeidslivet. Hvordan skal de komme seg tilbake i jobb?

Slik som dagens system fungerer, har man nok ikke innenfor alle disse fagfeltene tilstrekkelig kompetanse. Sosialministeren har gjort oppmerksom på at det jobbes med å se på arbeidsfordelingen mellom disse etatene, eventuelt en samlokalisering, kanskje sammenslåing. For Fremskrittspartiet, som har vært en forkjemper for å slå sammen disse etatene, er det viktig at vi slår dem sammen og ikke bare sørger for en samlokalisering. Dette er viktig, slik at man får én etat som har hovedansvaret. Det er viktig for å kunne følge brukeren fra han henvender seg til det offentlige kontoret – følge ham gjennom hele løpet, sørge for rådgivning og sørge for at han får det tilbudet han skal før han eventuelt er ute igjen i arbeidslivet.

Jeg tror også at det er veldig viktig å se på på hvilken måte vi følger opp den intensjonsavtalen som snart blir vedtatt i denne sal. Det er viktig at arbeidsgiverne får det incitamentet som skal til, den rammeavtalen som skal til, for å kunne tilrettelegge for arbeidsplasser. Det koster å tilrettelegge. Men samfunnet vil tjene på det i det store og det hele, og ikke minst vil arbeidstakerne og brukerne som skal kunne få en tilrettelagt arbeidsplass, tjene på en omlegging av systemet. Så jeg håper at denne avtalen vil fungere godt, og det har jeg stor tro på.

Inge Ryan (SV): Statsråd Norman sa at han ønsket å gjenreise Aetat. Det var et godt utsagn, og jeg kan godt tenke meg, både ut fra tidligere erfaring og ut fra nåværende erfaring, å gi statsråden noen gode råd på veien i arbeidet med å gjenreise Aetat.

Mitt første råd til statsråden er at man må ha forutsigbare rammer i Aetat. De siste årene har de ansatte vært opptatt av kontinuerlig å diskutere hvor store ressurser man har til enhver tid. Det er ikke snakk om en årlig foreteelse, men flere ganger i året er det som gjelder nedbemanning og den såkalte stillingsfordelingsmodellen, et stort tema blant de ansatte. Det tar altfor mye av Aetats ressurser å bruke tid på å diskutere arbeidskontorene imellom hvor mange stillinger man skal ha osv., og man tar oppmerksomheten bort fra det man skal holde på med. Så min anbefaling nr. 1 er forutsigbare rammer, slik som for øvrig næringslivet ber om. Det synes jeg også Aetat skal få – i hvert fall over et visst tidsrom så man ikke trenger å ha denne diskusjonen kontinuerlig.

Mitt andre råd er fleksibilitet. Vi har i dag et altfor rigid regelverk som man blir pålagt fra Arbeidsdirektoratet og ned til de ulike arbeidskontorene. Landet vårt har ulike forhold, og det krever ulike måter å løse de ulike oppgavene på. Jeg bruker å si det slik at vettet er jevnt fordelt i dette landet. Og jeg tror det er like mye vett på ar-

beidskontorene rundt omkring som det er i direktoratene og i departementene. Ja, kanskje er det enkelte ganger mer vett når man kommer lenger ut! Med det mener jeg å si at det er ikke slik at et rigid regelverk bestandig er det beste. Noen ganger må man for å få folk i arbeid gå til fleksible løsninger i samarbeid med andre, noe som faktisk er i strid med regelverket, men som tjener både den enkelte arbeidssøkeren og ikke minst samfunnet fordi man får til løsninger. Det må ikke være sånn at en person må gå x antall måneder ledig for å få en opplæring for å komme seg ut i jobb. Det er hensiktsmessig at den som blir ledig, går i opplæring allerede etter fem dager fordi det er en sjanse som byr seg, og fordi det er fornuftig. Man må ha mulighet til den type løsninger.

Mitt tredje råd gjelder dette med måling. Vi vet at arbeidskontorene hele tiden skal måles. Men måling gir ikke bestandig det rette bildet. Karin Andersen var inne på det samme: Det er en vesentlig forskjell når man skal regne ut hvor mange man får ut i arbeid – om man får ut en i arbeid én dag for å måke av et tak på en garasje et sted kontra det at man får en som har slitt i mange år, ut i fast arbeid. Arbeidet med å få enkelte ut i jobb kan faktisk være mange ukesverk, mens for andre kan en ordne det på noen få minutter. Derfor må man ikke være for opptatt av måling, men se mer på helheten.

Leif Christian Johansen (KrF): Det er blitt sagt i debatten i dag at arbeidsmarkedet er inne i sin verste krise på lang tid. Jeg lurer litt på, i likhet med statsråden, om det er en positiv tilnærming til den komplekse problematikken som vi står overfor her.

Det som er klart, er at Aetat står overfor betydelige utfordringer, om vi ikke skal si problemer. Brukerne av etaten opplever tydeligvis at man ikke får de tjenestene man forventer, og som man har behov for. Og det er flere årsaker til det, som det er blitt nevnt i dag. Man kan peke på at en av stressfaktorene, nemlig innføringen av det nye datasystemet, formodentlig vil medføre både innsparing og effektivisering på sikt, og det er viktig å ta med seg.

Aetats utfordringer fremstår derfor som akutte nå, men de er opplagt både langsiktige og i stor grad knyttet til en nødvendig utvikling og tilpassing av organisasjonen. Det er ikke tvil om at både ledelse og etat har en meget sentral rolle her. For den politiske diskusjonen er det derfor viktig at vi har det langsiktige perspektivet med oss. Jeg tror også det er viktig å anerkjenne at vi i denne sal faktisk har et felles engasjement i denne saken og dermed kan bli litt mer konstruktive i en del diskusjoner.

Arbeidet med Aetat må være et dugnadsarbeid mellom etaten og de politiske myndigheter. Det viser at det man fra politisk hold nå først og fremst må sikre etaten, er balanse mellom de oppgaver vi pålegger Aetat, og de ressurser vi tilfører. Som det ble påpekt bl.a. fra representanten Gitmark, er det også viktig å legge langsiktige føringer for etaten.

Det virker også som en del av frustrasjonen internt i Aetat har sin bakgrunn i at man ikke helt ser sin fremtidige rolle. Det er typisk for enhver organisasjon som opplever usikkerhet rundt sin fremtidige oppgave, at slitasten på menneskene i organisasjonen blir urimelig høy. Som interpellanten pekte på, har Aetat en helt sentral rolle når det gjelder å gi flest mulig mennesker evnen til å leve av egen kraft, som vi sier i kristendemokratiet. Arbeid er et spørsmål om verdighet. Det er et spørsmål om personutvikling. Det er et spørsmål om foredling av mennesket. Arbeid er jo vår fremtidige, store utfordring når det gjelder sikring av velferden i dette landet.

Diskusjonen rundt kvalifiseringsredskapet Aetat er kompleks og viktig å ta, og det er viktig at vi kommer ut med et resultat som gir etaten stabile oppgaver fremover.

Jeg vil avslutningsvis peke på at statsråd Solberg i går understreket at Regjeringen følger nøye utviklingen i arbeidsledigheten, særlig blant unge, og lovet i den forbindelse å komme tilbake til Stortinget eventuelt med nye ressurser dersom det skulle være nødvendig.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er noko sjølv-motseiande over Regjeringa sine signal for tida. Sosialdepartementet melder at fleire departement no er i arbeid for å sikra ein tiltaksplan mot fattigdom. Søkjelyset skal setjast på tiltak for å hjelpa enkeltmenneske ut av ein vanskeleg situasjon. Mange som slit i dette landet, har fatta nytt mot som følgje av dessa signala. Det er bra.

Men så held det på å gå skikkeleg gale i den etaten i Noreg som skal ha hovudansvaret for å bidra til at fleire får høve til å delta i arbeidslivet, altså høve til å stå på egne bein og høve til å koma ut nettopp av ein vanskeleg økonomisk situasjon og ein vanskeleg livssituasjon.

For å få til forbetring er det avgjerande viktig å lytta til dei som har erfaring som arbeidssøkjande. Det er viktig å lytta til dei unge yrkeshemma som faktisk sjølve – eg har møtt dei – har vorte rådde ifrå å søkja arbeid. Dei har vorte tilrådde å gå rett over på trygd. Og det er viktig å lytte til dei tilsette som i dag har kompetanse, og som no slit mellom press, forventingar og sjukdom og attpåtil faktisk opplever frynsete haldningar i forhold til kva dei eigenleg held på med.

Sosialministeren har varsla forsterka innsats. Eg oppfattar at statsråd Norman i dag varslar friare stilling og større sjølvstendig ansvar for Aetat. Eg synest det er all grunn til å stille spørsmål ved om det er det som no er løysinga. Men lat meg seia: Senterpartiet skal gi si fulle støtte til det som handlar om oppmjuking i regelverket, slik at Aetat lokalt f.eks. skal ha større høve til å spela på lag med kommunar og lokale bedrifter for at fleire skal få seg eit arbeid. Vi skal òg stilla opp for oppmjuking i regelverket i forhold til dei krava som i dag vert stilte når det gjeld tidsperioden ein skal gå ledig før tiltaka slår inn. Altså: Vi skal stilla opp for forslag som inneber at fleire får høve til raskt å koma inn i eit arbeid. Men vi vil åtvara sterkt mot ein type fristilling som gjer at det vert større avstand mellom Aetat og Regjeringa, at Regjeringa dermed fråskriv seg ansvar på eit område der ein faktisk no frå Regjeringa si side heilt klart krev forsterka innsats.

Signe Øye (A): Statsråden sier belønning, friere stilling for Aetat, mer ansvar, Aetat skal rendyrkes, andre kvalifiserte skal slippe til – alt dette tyder på at Regjeringen ønsker å snøre igjen pengesekken til Aetat og gjøre etaten til en smalere etat, som kun skal ha ansvar for visse grupper: de svakeste, funksjonshemmede og innvandrere. Det er vel ingen tvil om at det var det vi hørte her i dag. Selv om statsråden nå sier at man også skal drive med formidling, er det helt klart at her har Høyre tenkt å gjennomføre det de alltid har drømt om, å slanke og innnevne Aetat.

Arbeiderpartiet er sterkt uenig i det. Vi er redd for at det her vil være grupper som faller mellom to stoler. Det vil igjen gjøre at flere blir uføretrygdet, flere blir ledige.

Norge mangler arbeidskraft, og Regjeringen vil ta inn ufaglært arbeidskraft fra utenfor EØS-området. Disse trenger også norskopplæring og å lære om det norske samfunnet, og de trenger arbeidstrening. De er langt fra klare til å gå inn i de norske arbeidsplassene når de kommer til landet. Så hvorfor sørger man ikke for at de 25 000 langtidsledige som er her i landet, kommer i jobb først? Blant disse langtidsledige er det nemlig også ganske mange innvandrere som allerede er her i landet, som i dag lever på sosialhjelp, og som gjerne ønsker å tjene sine egne penger og komme seg ut av det systemet. Det vil selvsagt kreve en innsats, ikke minst i Aetat, og det vil koste penger. Men jeg vil hevde – og jeg tror ingen tør å benekte det – at dette er økonomisk lønnsomt for samfunnet totalt og i det lange løp.

Og da blir det ikke slik som representanten Apelthun Sæle sa i sitt innlegg i forrige sak, at det er behov for mindre ressurser i Aetat når vi har lav ledighet. Det er mer behov for oppfølging av hvert enkelt ledige menneske i en tid med stor etterspørsel etter arbeidskraft enn i en tid med nedgangskonjunkturer. Og mange trenger mye mer enn et kurs for å komme i arbeid.

Situasjonen i Aetat gjør nå at kontorene omprioriterer oppgavene, for nå skal alle ressurser settes inn på at attføringsklientene får sine penger – og det er riktig. Men det er også fullstendig uakseptabelt at man nå nedprioriterer formidlingsarbeidet. Det vil sannsynligvis gjøre at færre av de vi ønsker skal komme i arbeid, kommer i arbeid. Det er tid- og ressurskrevende å hindre uføretrygding og få folk i jobb. Alle som venter på attføring, trenger individuell bistand, og det finnes ingen universalløsninger. Derfor må Aetat styrkes og ikke slankes. Aetat må nå få ro og ikke nye omstillinger.

Karin Andersen (SV): SV har i de fem årene jeg har hatt ansvar for dette politiske området, slåss en ganske seig kamp mot byråkratiet i departementet og i Arbeidsdirektoratet, nettopp for at man skulle tilby brukerne det kvalitetstilbudet som de trenger. Vi har ikke vært noe hinder for at man skal kunne bruke private tilbydere når det har vært best. Tvert imot, senest i vår sloss vi en seig kamp for brukerstyrte tilbud der uføretrygdede arbeidsløse sjøl på egne premisser ville få kompetanseheving, starte egne bedrifter – opp å stå. Her er det mange måter å gjøre det på, vi er ikke uenig i det. Men vi er livredde

for det perspektivet som statsråden nå trekker opp, at man mer og mer skal gå inn på resultatenheter som hver for seg og bit for bit på en måte skal ha sine egne mål, og som skal belønnes ut fra et eller annet taksametersystem. Man må fokusere på det viktigste, nemlig hvordan lykkes på skikkelig vis og på lang sikt, så man ikke får flere slike som man i helsevesenet kaller svingdørpasienter. Jeg mener at Aetat – og dette er ikke deres feil – gjennom mange år har fått politiske signaler og politisk oppbakking for nettopp den politikken: kompetanseheving på kortest mulig tid, og så fort som mulig ut i en eller annen tilfeldig jobb, det er det beste. Vi må ha et langsiktig perspektiv på at folk får tilstrekkelig kompetanseheving og kunnskap, slik at de kan være trygge i en jobb. SV kommer til å gi fullstendig oppbakking for en slik politikk, men vi kommer ikke til å gi oppbakking for en politikk som bryter Aetats oppgaver opp i småbiter, der det ikke blir mulig å samarbeide på tvers. Vi må fokusere på det samfunnspolitiske ansvaret som Aetat skal ha, og ikke på en eller annen budsjettstrek.

I utgangspunktet snakker vi nå om det viktigste tiltaket, som flertallet har sagt skal være fattigdomsbekjempelse. Flertallet har stemt ned så å si alle SVs forslag når det har dreid seg om å gi økonomiske ytelser til folk som har det vanskelig, for at de skal få det bedre. Svaret har vært: nei, de skal ut i arbeid. Men da er vi nødt til alle sammen å gjøre en helt annen jobb på dette området. Dette er snakk om skreddersøm, individuell tilpassing og langsiktig, helhetlig perspektiv, og da må man få snakke noe om de ansatte, for de sitter med kompetanse, de skal ha kompetanse, og de trenger kontinuitet. Dette dreier seg om «en til en» og oppfølging ikke bare i en oppbyggingsfase, men kanskje også når en har kommet ut i arbeidslivet. Det er nemlig ikke slik at arbeidslivet står med åpne armer og er villig til å ta imot alle dem som nå trenger Aetats hjelp. Dette er et langsiktig arbeid, og her trengs det mer og ikke mindre ressurser.

Statsråd Victor D. Norman: Først til representanten Øye. Det er litt overraskende for meg å høre at man hevder at Høyre nå vil innsnevre Aetats virksomhet. Realiteten er at det var Arbeiderpartiet som innsnevret Aetats virksomhet i fjor, og vi forholder oss til den realiteten. Jeg kan bare opplyse at hadde Aetat Bedrift eksistert i dag, hadde ikke jeg foreslått den nedlagt. Men det er Stortinget som har vedtatt det. Vi ønsker ikke å innsnevre Aetat, men vi ønsker at Aetat skal få et klarere mandat og innenfor rammen av det mandatet få utvikle seg til å bli en spennende aktør.

La meg også presisere: Jeg sa ikke at Aetat skulle fristilles, og at andre skulle slippe til. Jeg sa at vi må vurdere også det spørsmålet på lengre sikt. Vi må i dag finne løsninger for Aetat som ikke binder oss opp i forhold til andre mulige løsninger på lengre sikt når det gjelder flere aktører, nettopp for å unngå at Aetat skal måtte omstille seg om igjen og om igjen.

Til representanten Andersen. Jeg skulle ønske at representanten Andersen hørte etter hva jeg sa. Jeg sa at en større del av virksomheten i Aetat burde finansieres gjen-

nom kvalifiseringstilskudd differensiert etter de enkelte arbeidssøkeres behov. Jeg kan ikke skjønne at det innebærer at man skal fokusere veldig på måling. Det innebærer at har man en krevende person, har man mer penger til disposisjon enn hvis man har en mindre krevende person.

I den forbindelse har jeg også lyst til å si at i det nye finansieringssystemet bør vi slutte å skille mellom såkalte ordinære arbeidsmarkedstiltak og spesielle arbeidsmarkedstiltak. Nesten alle arbeidssøkere som trenger kvalifiseringsbistand i dag, er i virkeligheten spesielle arbeidssøkere, og da får vi behandle det slik. Og det vi ønsker, er et mer fleksibelt, samlet finansieringssystem som gjør at etatens virksomhet avspeiler hvor mye kvalifiseringsarbeid den faktisk gjør.

Til slutt: Å få gjort noe med Aetat er noe som haster. Vi er alle enige om at det på lengre sikt må gjøres noe med samordning og samling av tjenester innenfor arbeid, trygd og sosiale tjenester, men det tar tid. Situasjonen i Aetat er så prekær at vi må gjøre noe med måten den er organisert og finansiert på, raskt hvis vi skal unngå at vi i forbindelse med intensjonsavtalen og en fremtidig organisering på arbeid, trygd og sosiale tjenester starter med en sønderskutt arbeidsdel, for å si det slik. Derfor gir vi arbeidet med nye rammer for Aetat høyeste prioritet i departementet, og av samme grunn har vi gitt ledelsen i Aetat en veldig kort frist med hensyn til å komme skikkelig i gang med omorganiseringsarbeidet.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at kontrollen og eierskapet til naturressursene, og da særlig matressursene i sjø og på land, kan forbli på norske hender (Innst. S. nr. 96 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:5 (2001-2002))

Presidenten: – Ordfører for saken er Jon Olav Alstad, som presidenten ikke kan se i salen foreløpig. Presidenten vil foreslå at vi går videre på talerlisten og eventuelt gir Alstad ordet når han måtte komme.

Inge Ryan (SV): Forslaget fra Steinar Bastesen syns vi i SV er meget betimelig og godt. Dette med nasjonalt eierskap over en del viktige naturressurser syns vi igjen bør settes i fokus i nasjonalforsamlinga.

Hvis vi går mange år tilbake, var nasjonalt eierskap over naturressurser et sentralt tema, sjøl så langt tilbake som før første verdenskrig. Det vi opplever i dag langs sjøen, er at en god del av de naturressursene står i fare for å bli oppkjøpt – noen er allerede oppkjøpt – av utenlandske eiere. Så kan man si at det at utenlandske eiere kommer inn, kan være en betydelig fordel, fordi man får inn kapital, kompetanse osv. Men det store problemet man ser i dag, er at utenlandske eiere da vil ha stor styring over hvordan man organiserer ulike foredlingsanlegg, og ikke minst er det de utenlandske eierne som får,

eller tar, den store delen av det overskuddet som man kan forvente av disse naturressursene. Senest i går hadde jeg et møte med en kommune i Sør-Trøndelag som har brukt massevis av millioner. De har i tillegg fått penger fra SND og fra andre aktører for å bygge opp en infrastruktur for oppdrettsnæringa. Så skjer det at staten selger seg ut til et nederlandsk selskap, som overtar dette. Og hva blir resultatet, fem år etter at det er gjort betydelige investeringer? Jo, resultatet er at selskapet nå strukturrasjonaliserer, i den forstand at det legger ned alle arbeidsplassene og flytter dem et annet sted, med den begrunnelse at økonomien er krevende for tida, og derfor må man gjøre en del nye grep.

Jeg syns at forslaget fra Bastesen må vi komme grundig tilbake til i Stortinget. Jeg er enig med resten av komiteen i at dette er en så stor sak at vi kunne ikke ta den til realitetsbehandling her og nå, men jeg vil be statsråden om at denne saken får høy prioritet i Regjeringa, og at man kommer tilbake til Stortinget når man er ferdig med det arbeidet.

K a r i L i s e H o l m b e r g hadde her overtatt presidentplassen.

Jon Olav Alstad (A) (ordfører for saken): Det er kanskje uvanlig i Stortinget at det går fort i svingene, men jeg følte at det gjorde det en periode her!

Det foreligger altså et Dokument nr. 8-forslag om å be Regjeringen fremme forslag overfor Stortinget slik at naturressursene skal forbli under nasjonal kontroll og eierskap. Det er vel ikke noe mitt parti i hvert fall er veldig uenig i. Intensjonene bak forslaget ser vi, som det framgår av innstillingen også, behov for å gå nærmere inn i. Det er en gjennomgang i innstillingen av hvordan «stoda» er for ulike naturressurser, og det er vedlagt et brev fra Fiskeridepartementet som går mer gjennom det. Jeg tror kanskje at det nå er grunnlag for å be om å få en nærmere gjennomgang av dette. Vi får jo en egen melding som går på statlig eierskap, men den vil ikke i like stor grad dekke opp det som er intensjonene bak det forslaget som er fremmet av Bastesen. Derfor har vi også fått et flertall og et mindretall i komiteen. Flertallet, bestående av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet – som antakeligvis blir et mindretall i Stortinget – ber, som det framgår av innstillingen, om at man på en egnet måte får en orientering til Stortinget om hvordan staten bør håndtere eierskapet til naturressursene, også matressursene, samt se nærmere på fordelingen av norsk og utenlandsk eierstruktur når det gjelder viktige naturressurser.

Nå var representanten Ryan inne på et eksempel som jeg syns er veldig godt, fra Osen. Det viser hvordan vi kan komme galt ut når det gjelder måten naturressursene våre forvaltes på, ved at kommuner bruker betydelige offentlige midler, bygger opp og legger til rette for å bruke sine arealer for å skape verdier i dette landet, for så å oppleve at verdiene og arbeidsplassene bare blir flyttet ut når man har fått bygd det opp og fått det på plass. Det bør ikke være et eksempel til etterfølgelse for andre kommuner. Vi kan bl.a. havne i problemer ved at kommunene

blir mer restriktive med å benytte arealer til den typen verdiskaping, fordi man ser at verdiskapingen forsvinner utenlands – den verdiskapingen som i det minste burde ha forblitt nasjonal, kanskje først og fremst lokal, slik at man får nytte av de arbeidsplassene og den verdiskapingen som skjer der.

Lodve Solholm (FrP): Eg deler òg det synspunktet som har vore fremma både av Ryan og av Alstad, at det er eit viktig dokument som representanten Bastesen her har lagt fram. Men til liks med kva Ryan sa, er det klart at dette er ei så stor og omfattande sak at å behandle den grundig gjennom eit Dokument nr. 8-forslag blir vanskeleg. Derfor er det ein samstemd komite som ønskjer at dette i ei eller anna form skal kome tilbake til Stortinget, slik at vi får eit grundig dokument frå Regjeringa – ei melding, eller på annan eigna måte – der ein ser heilskapen i dette med rett til naturressursar og eigarskap i det heile.

Derfor vil eg ikkje gå inn i realiteten i denne saka no, men berre be det såkalla fleirtalet i komiteen – som ikkje er fleirtal i salen, for å seie det slik – om dei kan vurdere å gjere I om til eit oversendingsforslag, i og med at marknaden til det som er fleirtalet i salen, for så vidt seier det same, og det er kanskje litt dumt at det då blir nedstemt ved at ein pålegg Regjeringa dette. Eg har forstått det slik at Regjeringa vil kome tilbake til denne saka, og at det kanskje vil vere fornuftig at vi gjer dette om til eit oversendingsforslag, sidan heile salen – i alle fall heile komiteen – er einig om at vi ønskjer dette tilbake, vi ønskjer å få dette vurdert, for dette er store og viktige saker. Så eg ber om at fleirtalet i komiteen vurderer om ein skal gjere dette om til eit oversendingsforslag.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Dokument nr. 8:5 frå representanten Bastesen om kontroll og eigarskap til naturressursane i Noreg er eit omfattande forslag og set søkjelyset på mange problemstillingar.

Ei side av saka er at myndigheitene på ei rad område driv med ressursforvaltning, miljøforvaltning og sektorpolitikk – til beste for landet. Denne forvaltninga skal skje uavhengig av statleg eller privat eige av ulike selskap.

For å ta eitt eksempel, fiskeri og havbruk: Her er det sett grenser for kor mykje eitt selskap kan eige av det samla konsesjonsvolumet. Desse grensene gjeld både for norske og utanlandske selskap. Når det gjeld fiskeri, har vi deltakarlova og råfisklova, som sikrar norske fiskarar kontroll over norske ressursar. I Sem-erkæringa er det slått fast at desse to lovene skal stå fast. Samstundes veit vi at staten eig eller har eigardelar i mange ulike selskap som baserer seg på ulike norske naturressursar. Forvaltninga av desse eigardelane får vi god moglegheit til å drøfte seinare i vår når Regjeringa har lagt fram ei stortingsmelding om statleg eigarskap.

Den statlege eigarskapen i norsk næringsliv er omfattande. I mange tilfelle kan det oppstå konflikhtar mellom staten si rolle som eigar og staten si rolle som kontrollmyndigheit, særleg om desse rollene ligg i det same de-

partementet. For å unngå slike rollekonflikhtar arbeider Regjeringa for å samle den statlege eigarskapen i eitt departement.

Samarbeidsregjeringa går inn for at staten ryddar opp i eigarskapen sin i næringslivet og definerer kva ein vil med eigarskapen i kvart tilfelle. Staten sin framtidige eigarskap må avgrensast til selskap av forvaltningsmessig karakter og selskap der eigarskapen har ei klar politisk grunngeving. Ei slik grunngeving for direkte offentleg eigarskap kan vere å løyse oppgåver marknaden elles ikkje kan løyse, f.eks. når det gjeld infrastruktur, forvaltning av viktige fellesverdiar og forskings- og utviklingsinnsats. I mange tilfelle kan fellesskapet sine interesser sikrast like godt eller betre gjennom utforminga av lovverk, rammevilkår og utøving av kontrollmyndigheit.

Når det gjeld dette Dokument nr. 8-forslaget, er det forholdsvis samstemde merknader i innstillinga. Som representanten Lodve Solholm tok opp, deler ein seg i forhold til forslag til vedtak I, og det er fordi Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV har fleirtal i komiteen med leiaren si dobbeltstemme, og derfor har romartalsinnstillinga, medan Kristeleg Folkeparti, Høgre, Framstegspartiet og Venstre normalt vil ha fleirtal i salen. Eg ser at vi er einige i intensjonen, og eg støttar representanten Lodve Solholm i å oppfordre Arbeidarpartiet til å gjere forslag til vedtak I om til eit oversendingsforslag, sidan vi er einige om innhaldet og problemstillinga. Men fleirtalet i komiteen har altså knytt dette opp til den meldinga om statleg eigarskap som er varsla i april 2002. Vi ønskjer ikkje å få den saka utsett, for skulle ein implementere alle desse sidene, ville jo det bety ei forseinking av den saka. Eg synest det er viktig at den kjem, slik at vi får gå i gang med det, og at Regjeringa kjem tilbake til dette både når det gjeld naturressursar og matressursar, slik at Stortinget kan bli orientert om desse viktige problemstillingane på eigna måte.

Ivar Kristiansen (H): I likhet med de tidligere talere i denne saken synes også jeg at dette er en interessant sak hvor det er viktig å ha målsettingene i orden og på plass, men hvor det ikke finnes noen enkle veier frem til å nå de målsettingene som jeg tror vi alle sammen er enige om og skal prøve å nå. Det er flere fasetter i innholdet i Dokument nr. 8-forslaget som går på matressurser, men også i videste forstand naturressurser. Vi har naturressurser, vi har matressurser i sjø og på land. Da blir det et sett av målsettinger og veier til å nå mål som blir nesten umulig å binde sammen i et regelverk, som man etterlyser og skal få på plass. Jeg tror eksempelvis ikke at en naturressurs som bergverk ville kunne ha hatt den suksess den har hatt nasjonalt, hvis det ikke hadde vært for internasjonale selskap som har funnet veien for å kunne satse i Norge.

Vi ser at norske selskap i betydelig grad har vært med og utviklet fiskerinæringen i andre land. Vi ser nå innenfor havbruksområdet at norske selskap står som lokomotiv for utviklingen i Skottland, Chile, Irland, Færøyene osv. Mye av det vi snakker om, er internasjonale næringsgrener, og det gjør at vi er en del av et internasjonalt

samspill, også gjennom et internasjonalt lovverk, som vi har å ta følgene av. Men det reduserer ikke betydningen av forslaget som er fremmet.

Det som jeg tror er viktig å få på plass, er internasjonale trafikkregler som må kunne fortelle litt om kjørereglene, i alle fall for det som går på villfiskbestanden, som uten sammenlikning med noe annet er mest truet. Her står det sannelig dårlig til med de internasjonale trafikkreglene. Da blir det også vanskelig hvis vi tror at vi via et nasjonalt lovverk kan binde i alle ender for en bestand som tross alt krysser nasjonsgrensene, uavhengig av hva vi måtte finne frem til av trafikklys her i Stortinget.

Vi har også sett at Stortinget uten noen særlig blunking syntes det var en god idé at vårt eget majoritetseide selskap, Norsk Hydro, solgte det som var lokomotivet, Hydro Seafood, ut av landet og over på utenlandske hender. Vi ser hva slags instrumenter vi har til å kunne styre denne utviklingen, når vi faktisk er satt til å ta stilling til disse.

Så til det som representanten Solholm og representanten Molvær Grimstad har tatt opp som går på forslaget som sådant. Når det gjelder intensjonen i det som disse representantene viste til, er et flertall i salen langt på vei helt enig i fremstillingen. Det som blir komplisert, er at komiteens flertall sier at når det gjelder vurderingen av det som man har fremmet i I, bør det ses i sammenheng med at Regjeringen har varslet en egen melding om statlig eierskap i april 2002. Jeg tror rett og slett at praktisk er det umulig å få det til på denne korte tiden. I realiteten er vi enige, og komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti sier i innstillingen:

«Når det gjelder naturressurser, herunder matressurser, regner disse medlemmer med at Regjeringen vil orientere Stortinget om problemstillingen på egnet måte.»

Jeg har forstått det slik at dette er noe som også fiskeriministeren i betydelig grad er opptatt av. Derfor slutter jeg meg til anmodningen om å omgjøre I-forslaget til et oversendelsesforslag.

Marit Arnstad (Sp): Det er riktig som andre talere har sagt, at det er et viktig spørsmål som her er tatt opp. Jeg synes det er prisverdig at man fra Kystpartiets side har tatt opp den type problemstillinger i Stortinget. Det har gitt næringskomiteen mulighet for en debatt omkring problemstillingene, som man jo må erkjenne er sammenlagt, ut fra de ulike felt.

Men det er en ting som er felles når det gjelder forvaltningen av naturressurser, og det er at vi historisk sett har vært ganske flinke i Norge til å sikre både fornuftig og langsiktig forvaltning av eierskapet til naturressursene.

Norge er et naturressursland, og det er ikke gitt at et land med en så overveldende grad av naturressurser som det Norge har, kan beholde eierskapet og dermed også en viss kontroll over utøvelsen og forvaltningen av naturressursene. Det har vi hatt et bevisst forhold til, og vi har hatt et bevisst forhold til eierskapet av ressursene. Det tror jeg har tjent det norske samfunnet på sikt. Jeg tror det har tjent det norske samfunnet at vi etablerte en hjem-

fallsrett og en statlig forkjøpsrett for vannkraftanlegg i 1917. Jeg tror det er tjenlig for det norske samfunnet at vi har eiendomsretten til petroleumsressursene sjøl om vi tildeler konsesjoner av en viss varighet, både til norske og internasjonale selskap. Dermed har vi også hatt mulighet til å sikre oss den grunnrenten som bør tilfalle det norske samfunnet basert på olje- og gassressursene. Jeg tror det er tjenlig at vi har en bo- og driveplikt knyttet til en langsiktig forvaltning av matressursene, og jeg tror det har vært tjenlig at man har en deltakerlov som sikrer at det er en fiskereid fiskeflåte i Norge.

Det vi jo opplever i dag, som enkelte av partiene i komiteen er opptatt av, er at en del av disse ordningene er under press. De er under press enten på grunn av den politiske diskusjonen i Norge, eller de er under press fra utlandet, særlig da fra ESA og EØS-organene. Vi står derfor overfor en diskusjon om hvordan eierskapet til kraftrettigheter, fisk, olje og gass skal sikres over lang tid. Det er en viktig debatt. Jeg er glad for at den debatten har blitt tatt opp. Jeg er enig i at det trengs mer tid knyttet til en slik debatt, og at det kan være tjenlig å få en egen sak om det til Stortinget på et senere tidspunkt. Eierskapsutvalget vil berøre noen av problemstillingene, men de vil ikke gå i dybden på det som er kjernen, nemlig forholdet til naturressursene og eierskapet til naturressursene som sådan. Eierskapsutvalget vil altså ikke være dekkende i så måte.

Men ut fra de positive signal som nå er kommet fra enkelte av de andre partiene om betydningen av en egen sak og en egen debatt om disse spørsmålene, er flertallet innstilt på å omgjøre sitt forslag til et oversendelsesforslag.

Karl-Anton Swensen (Kp): Jeg er glad for at denne omfattende saken har fått en slik behandling og fokusering som den har fått av komiteen.

På område etter område har norske politiske myndigheter åpnet for utenlandsk overtakelse av norske bedrifter og naturressurser. De mest omfattende begrensningene i norske myndigheters muligheter til å sikre nasjonalt eierskap er foretatt i forbindelse med tilpasningen til EØS-avtalen. Dette bekreftes i Fiskeridepartementets brev til Stortingets næringskomite om saken.

EØS omfatter ikke EUs felles fiskeripolitikk. EØS-avtalen gjør unntak for eierskap til norske fiskefartøy i forhold til de alminnelige bestemmelser om fri etableringsrett og fri kapitalbevegelse som gjelder i EØS-området. Likevel viser det seg nå at EØS-tilpasningen prøves gjennomført også på fiskerisektoren. Dette skaper en helt ny og dramatisk situasjon for Norge, da fiskerinæringen baserer seg på fornybare ressurser som vil kunne utgjøre en stadig viktigere del av inntektsgrunnlaget for hele Norges befolkning og gi grunnlag for sysselsettingen i distriktene spesielt i fremtiden.

I forbindelse med forberedelsene til kompensasjonsavtalen med EU ved utvidelsen østover er det fra EU-hold kommet ønske om å endre eller avvikle den norske deltakerloven. Denne loven sikrer lokalt, norsk eierskap til fiskeflåten og derved også til flåtens fiskekvoter.

ESA-domstolen har uttalt at den anser vilkåret om lokal tilknytning i oppdretsloven for å være i strid med EØS-avtalen. Dette bestrider norske myndigheter. Akvakultur er for øvrig en del av EUs felles fiskeripolitikk. Et eventuelt pålegg fra EU om å avvikle bestemmelsen om lokal tilknytning i oppdretsloven bør møtes med et bastant norsk veto.

ESA har foreløpig ikke kommentert havbeiteloven, som er en omstridt sak. Her bør norske myndigheter markere et klart standpunkt mot innblanding fra ESA.

I tillegg til de lovene som er berørt i komiteinnstillingen, vil Kystpartiet spesielt vise til problemene med nasjonalt eierskap i forbindelse med mineralloven og vannressursloven. For å sikre både lokalt, regionalt og nasjonalt eierskap til vannkraften må hjemfallsretten opprettholdes. Det er en unik fornybar, ikke forurensende ressurs som Norge har i store mengder, som representanten Arnstad påpekte i stad.

Hensikten med å sikre nasjonal kontroll over våre rike naturressurser er at utbyttet fra disse ressursene skal komme oss og våre etterkommere til gode. Men for å kunne gjenvinne en slik kontroll må Norge melde seg ut av EØS og gå tilbake til den gamle handelsavtalen med EU. Vi vil derfor foreslå at Regjeringen i sin orientering til Stortinget om eierskap til norske naturressurser gir en oversikt over hva vi kan oppnå både innenfor EØS og etter en eventuell utmeldelse av EØS. Vi vil videre presisere at Regjeringen ikke bør begrense seg til å orientere om statlig eierskap, men også muligheten for å opprettholde fylkeskommunalt, kommunalt og privat norsk eierskap til naturressursene og nøkkelbedriftene.

Jeg er innforstått med at flertallet ønsker dette som et oversendelsesforslag, og er i og for seg enig i det, for dette er en omfattende sak som trenger grundigere behandling fremover. Så jeg støtter også at man gjør dette til et oversendelsesforslag.

Statsråd Svein Ludvigsen: Forslaget fra stortingsrepresentant Bastesen om at kontrollen og eierskapet til naturressursene kan forbli på norske hender, er formulert som et meget omfattende spørsmål, som flere har sagt i dag. Det reiser mange interessante problemstillinger ved at det favner så vidt som det gjør.

Jeg har lyttet til debatten med stor interesse, og jeg er enig i at nasjonal kontroll med naturressursene står sterkt i Norge, og slik ønsker vi at det fortsatt skal være. Problemstillingene som reises, er komplekse, og de lar seg ikke i uttømmende grad belyses ved denne anledningen, og jeg er tilfreds med at det synes som om alle er enige om at det forslaget som foreligger, skal gjøres til et oversendelsesforslag. Jeg kan forsikre om at Regjeringen helt klart vil komme tilbake til Stortinget med flere problemstillinger, slik komiteen forutsetter i innstillingen. Jeg vil da finne ut hvordan vi på en best mulig måte kan både ivareta helheten og samtidig ivareta sektorproblemstillingen i måten vi melder tilbake til Stortinget på. Men Stortingets og komiteens merknader og intensjoner skal jeg følge opp.

I brevet som jeg sendte til komiteen 25. januar, og som er vedlagt innstillingen, har jeg i tillegg til å omtale fiskeri og havbruk også omtalt landbrukseiendommer, petroleumssressurser, vannfallsrettigheter, mineralressurser, genressurser osv. Det bare understreker hvor vidtfavnende og kompleks den problemstillingen er som er reist i Dokument nr. 8-forslaget.

Det vil selvfølgelig føre for langt om jeg i dag skulle gå inn på de forskjellige typene naturressurser og redegjøre for hensyn som taler for og imot behovet for nasjonal kontroll og eierskap på hvert enkelt område. Jeg vil likevel bruke denne anledningen til å komme tilbake til situasjonen innenfor fiskeri- og havbrukssektoren når det gjelder nasjonal kontroll og eierskap, samt si noe om genressursproblematikken.

La meg innledningsvis vise til Sem-erklæringen, hvor det fra Regjeringens side i relasjon til oppdretsnæringen bl.a. er sagt at lokalt eierskap må prioriteres. Det står vi fast ved, og dette er en problemstilling jeg vil komme tilbake til Stortinget med når oppdretsloven skal gjennomgås i Fiskeridepartementet og eventuelle behov for endringer er klarlagt.

I Sem-erklæringen er det også sagt at utformingen av skattesystemet har stor betydning for utviklingen av det private eierskapet. Formuesskatten og dobbeltbeskatningen av utbytte fører til at private norske eiere diskrimineres i forhold til utenlandske og offentlige eiere, noe som medfører at det private norske eierskapet fortrenses. Regjeringen vil snu denne utviklingen og sikre norske private eiere konkurransedyktige skattebetingelser, og det berører helt klart også det forhold som tas opp i dagens sak.

Det er videre en hovedutfordring for oss å styrke kapitaltilgangen til norske bedrifter og nyskappingsprosjekter. Økt tilgang på risikovillig norsk kapital og et bedre fungerende kapitalmarked er avgjørende for at norsk næringsliv og norske eiere skal være i stand til å utnytte nye ideer og næringsmuligheter knyttet til utnyttelsen av naturressursene. Regjeringen vil derfor legge forholdene til rette for nyetableringer og større privat eierskap i næringslivet, og har også varslet, som det står i innstillingen, en stortingsmelding i april i år om det statlige eierskapet.

Når man diskuterer dette med nasjonalt og utenlandsk eierskap, er det viktig å ha in mente EØS-avtalen. EØS-avtalen legger klare føringer for hvordan norsk regelverk kan utformes og håndheves med sikte på fri flyt av varer, kapital, tjenester og personer. I forbindelse med dette stilles det krav om ikke-diskriminering og likebehandling for aktører innenfor EØS-området. Det er også forhold vi må ta hensyn til i utformingen av politikk knyttet til utnyttelsen av eierskapet av naturressursene.

Oppdrett av nye marine arter og nye produksjonsformer er eksempler på store utnyttede muligheter som finnes i havbruksnæringen. Også innenfor oppdrett av laks og ørret er det fortsatt store vekstmuligheter. Regjeringen vil derfor styrke havbruksnæringens betydning for distriktene og legge til rette for fortsatt vekst. Konsesjoner er da et viktig virkemiddel i utviklingen av havbruksnæ-

ringen, hva angår laks og ørret, og som jeg nevnte innledningsvis, har Regjeringen sagt at lokalt eierskap må prioriteres.

Flere av talerne har i dag nevnt ESA, og Stortinget er kjent med at ESA i enkelte saker den senere tid har reist spørsmål om Norges tilpasning til EØS-avtalen. Jeg registrerer at det er en utvikling i forståelsen av avtalen som medfører at nye problemstillinger behøver å behandles.

Et eksempel på dette er ESAs grunngitte uttalelse av 15. november i fjor om vilkåret om lokalt eierskap ved tildeling av konsesjoner til laks og ørret. Den saken er til behandling i departementet, og jeg håper vi skal kunne tildele de 40 konsesjonene som Stortinget har klarert, i juni i år, og at saken med ESA da skal være avklart. ESA konkluderer i sine uttalelser med at vilkårene er i strid med EØS-avtalens bestemmelser om rett til fri etablering og fri flyt av kapital. Vi er da av en annen oppfatning. Dette må avklares, og det går jo rett inn i problemstillingene i saken vi behandler i dag.

Regjeringen forholder seg til ESAs grunngitte uttalelse og har nå en uformell dialog med ESA for å se om det er mulig å komme fram til en løsning som ivaretar Norges behov for å ha en tildelingspolitikk som styrker det lokale næringslivet og det lokale eierskapet.

Når det gjelder muligheten for å kunne innføre nye krav om nasjonalt eierskap, vil dette på en rekke områder kunne være problematisk i forhold til EØS-avtalen. Selv om forvaltningen av naturressursene i utgangspunktet er lagt til nasjonale myndigheter, innebærer avtalen, som nevnt innledningsvis, krav til likebehandling osv. Dette innebærer meget generelt sagt at når man først tillater private å utnytte en naturressurs, kan man ikke diskriminere EØS-borgere, med mindre man befinner seg på områder som f.eks. fiskerisektoren, hvor det er gjort unntak.

Når vi snakker om nasjonal kontroll og eierskap til naturressursene, har jeg lyst til å nevne også en annen type naturressurs som representanten Bastesen har omtalt i begrunnelsen for sitt forslag, nemlig genressurser. Genressursene er viktige ressurser i mange relasjoner, også når det gjelder matproduksjon.

Det gjelder etter norsk rett ingen generelle regler om eierskap eller rett til å disponere genressurser som sådanne. Internasjonalt finnes det imidlertid forpliktelser som Norge har påtatt seg.

FN-konvensjonen om biologisk mangfold har til formål å bevare det biologiske mangfold samt sikre en bærekraftig bruk av de enkelte komponentene i mangfoldet. Videre skal konvensjonen sikre tilgang til genressurser og en rettferdig fordeling av utbyttet som følger av kommersiell eller annen utnyttelse av genressursene.

Biomangfoldkonvensjonen legger på den ene siden til grunn at statene har suverene rettigheter over sine naturressurser, og at myndigheten til å bestemme over adgangen til genressursene ligger hos de nasjonale regjeringer og er undergitt nasjonal lovgivning.

På den andre siden forutsetter konvensjonen at partene skal legge forholdene til rette for å lette andre parters tilgang til genressurser for miljømessig forsvarlig bruk,

og ikke innføre restriksjoner som motvirker målsettingene i konvensjonen. Det er et eksempel på at de problemstillinger som representanten Bastesen tar opp, er mangfoldige og problematiske også i en internasjonal sammenheng.

Norge har i ulike fora arbeidet for en genressurspolitikk internasjonalt som skal sikre fortsatt god allmenn tilgang til genressurser for samfunnsnyttige formål. Det kan også være i norsk interesse.

Når det gjelder genressurser, vil jeg nevne Biomangfoldlovutvalget, som ble opprettet ved kgl. resolusjon av 20. april i fjor. I utvalgets mandat heter det bl.a. at målsettingen for en regulering av genressursene må være:

- å sikre rådighet over egne genressurser
- å legge til rette for utveksling av ressurser mellom landene
- å hindre at det biologiske mangfold reduseres
- å sikre en rettferdig fordeling av fordeler ved bruk av genressurser

I mandatet sies det videre:

«Det er viktig at reguleringen finner en balanse mellom interessen i å ha nasjonal kontroll over uttak av biologiske ressurser og interessen i å ikke hindre nasjonal og internasjonal forskning og utvikling, herunder næringsrettet forskning og næringslivsutvikling ... Eventuelle hindringer i så måte som følger av reguleringen, skal utredes.»

Utvalget skal legge fram sine forslag innen 1. oktober 2003, og det vil jo være en anledning til å rapportere til Stortinget, slik det bes om.

I stor grad har motstanden mot utenlandsk eierskap særlig vært knyttet til fiskeri- og havbrukssektoren, og det skyldes frykten for avfolking av kysten. Så vidt jeg vet, har vi ikke belegg for å kunne hevde at eventuelt økt utenlandsk eierskap faktisk gir slike effekter, men vi holder fast ved at det uansett i dag er slik at vi har regler som gjør at utenlandske selskap kun skal eie inntil 40 pst. av fiskefartøy og fiskebedrifter som eier fiskefartøy.

Når det gjelder fiskerisektoren, vil jeg også nevne Eierskapsutvalget, som ble oppnevnt ved kgl. resolusjon av 8. juni i fjor. Utvalget vil også til en viss grad ta opp problemstillinger som berører utenlandsk eierskap. Det skal legges fram sin anbefaling 1. juni i år, og det vil også være et av de dokumentene som vil danne grunnlag for oss til å rapportere tilbake, i tråd med det som Stortinget og komiteen ber om. Det er også slik at vi på flere felt arbeider med spørsmål som kan sies å gjelde utenlandsk eierskap til naturressurser innenfor internasjonalt rammeverk, som f.eks. EØS-avtalen og biomangfoldkonvensjonen.

Min konklusjon på bakgrunn av det som står i innstillingen, og det som er sagt her i salen, er at det vil være flere anledninger for Regjeringen til å komme tilbake til Stortinget og melde fra om og drøfte problemstillinger knyttet til de enkelte sektorer. Så vil vi vurdere hvordan vi på en samlet måte skal kunne reise problemstillingene og se de totale sammenhengene. Men jeg skal love å følge opp de intensjonene som både er nedfelt i innstillingen, og som er kommet til uttrykk i salen i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se nedenfor)

S a k n r . 4

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om åpning av kommersiell fangst av kongekrabbe (Innst. S. nr. 97 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:6 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se neste spalte)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Det skal votes over sakene på dagens kart.

Til sakene nr. 1 og 2 foreligger det ikke noe voterings-tema.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen på egnet måte gi en orientering til Stortinget om hvordan staten bør håndtere eierskapet til naturressurser, herunder matressurser – samt en fordeling av norsk og utenlandsk eierstruktur.

Presidenten: Under debatten er I omgjort til et oversendelsesforslag, og innledningen endres til «Det henstilles til Regjeringen» osv. Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen på egnet måte å gi en orientering til Stortinget om hvordan staten bør håndtere eierskapet til naturressurser, herunder matressur-

ser – samt en fordeling av norsk og utenlandsk eierstruktur.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering – og anser det som vedtatt.

Videre var innstillet:

II

Dokument nr. 8:5 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at kontrollen og eierskapet til naturressursene, og da særlig matressursene i sjø og på land, kan forbli på norske hender – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:6 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentanten Steinar Bastesen om åpning av kommersiell fangst av kongekrabbe – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 5

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 12.35.
